

Příjezdový cestovní ruch v Ruské federaci ve vztahu k zemím V4

Bakalářská práce

**Vedoucí práce:
Ing. Michal Mádr**

**Vypracovala:
Elena Semenova**

Brno 2017

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce, panu Ing. Michalu Mádrovi, za vedení mé bakalářské práce, čas, cenné rady a odborný dohled.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: Příjezdový cestovní ruch v Ruské federaci ve vztahu k zemím V4 vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 2. ledna 2017

Abstract

SEMENOVA, Elena. Inbound tourism in the Russian Federation in relation to V4 countries. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2016.

Bachelor thesis analyses the factors affecting inbound tourism. The aim of this thesis is to evaluate the effect of economic and political factors on inbound tourism in the Russian Federation of the Visegrad countries. Based on the analysis are written recommendations for the economic policy of aiming to increase the number of arrivals from the Visegrad countries.

Keywords

Tourism, Incoming tourism, Visegrad Group, Russian federation.

Abstrakt

SEMENOVA, Elena. Příjezdový cestovní ruch v Ruské federaci ve vztahu k zemím V4. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Bakalářská práce se zabývá analýzou faktorů, ovlivňujících příjezdový cestovní ruch. Cílem bakalářské práce je zhodnotit vliv ekonomických a politických faktorů na příjezdový cestovní ruch v Ruské Federaci ze zemí Visegrádské čtyřky. Na základě analýzy jsou zpracovávány adekvátní doporučení pro hospodářskou politiku, nacílenou na růst číslu příjezdů ze států V4.

Klíčová slova

Cestovní ruch, příjezdový cestovní ruch, Visegrádská čtyřka, Ruská Federace.

Obsah

1 ÚVOD	9
2 CÍL PRÁCE	10
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE	11
3.1 DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU	11
3.1.1 ATRAKCE	12
3.1.2 ZAŘÍZENÍ	14
3.1.3 INFRASTRUKTURA	14
3.1.4 DOPRAVA	14
3.1.5 POHOSTINNOST.....	15
3.2 PŘÍJEZDOVÝ CESTOVNÍ RUCH A JEHO VÝZNAM V SOUBOŘE EKONOMICE	15
3.2.1 HDP	17
3.2.2 ZAMĚSTNANOST.....	18
3.2.3 VNĚJŠÍ EKONOMICKÁ ROVNOVÁHA.....	18
3.2.4 INFLAČNÍ TLAK	19
3.2.5 DAŇOVÉ ASPEKTY	19
3.3 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ PŘÍJEZDOVÝ CESTOVNÍ RUCH	19
3.3.1 SELEKTIVNÍ FAKTORY.....	19
3.3.2 LOKALIZAČNÍ FAKTORY	21
3.3.3 REALIZAČNÍ FAKTORY	22
4 METODIKA	23
5 EMPIRICKÁ ČÁST	25
5.1 SOUČASNÝ STAV PŘÍJEZDOVÉHO CESTOVNÍHO RUCHU V RUSKÉ FEDERACI	25
5.2 ZHODNOCENÍ Vlivu EKONOMICKÝCH A POLITICKÝCH FAKTORŮ NA PŘÍJEZDOVÝ CESTOVNÍ RUCH V RUSKÉ FEDERACI	30
5.2.1 VÍZOVÁ POVINNOST.....	30
5.2.2 MEZINÁRODNÍ VZTAHY.....	31
5.2.3 BEZPEČNOST	32
5.2.4 MĚNOVÝ KURZ.....	33
5.2.5 ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU.....	34
5.2.1 SNADNOST DOPRAVY	35
5.3 KOMPARACE VÝJEZDOVÉHO CESTOVNÍHO RUCHU DO RUSKÉ FEDERACE V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH V4 .	36

6 ZÁVĚR.....	40
7 LITERATURA.....	42
8 SEZNAM TABULEK	45
9 SEZNAM OBRAZKŮ.....	46
A TABULKY	48

1 Úvod

Pojem cestovní ruch je fenomén, který je známý všem. Cestovní ruch jako odvětví je nám více či méně znám, jelikož každý z nás již někdy někam cestoval či trávil svou dovolenou daleko od svého domova.

V dávných dobách lidé cestovali hodně, neboť to bylo nutností, aby nacházeli lepší místa pro život, aby se dozvěděli více o jejich zemi apod. V současnosti málokdo cestuje nezbytně, lidé cestují rádi, poznávají nové kultury a místa, zažívají nové emoce a současně jim trh nabízí spousty různých forem turistiky.

Lze říci, že se cestovní ruch stal masovým jevem, ekonomiky států věnují velkou pozornost tomuto odvětví. V mnoha zemích cestovní ruch hraje významnou roli při tvorbě hrubého domácího produktu, při vytváření pracovních míst a zajištění zaměstnanosti obyvatel. Mezinárodní příjezdový cestovní ruch jednoho státu má pozitivní vliv na saldo obchodní bilance státu, proto musí sledovat trh cestovního ruchu a znát a sledovat faktory a nástroje, které mají přímý vliv na příjezdy turistů.

Tato bakalářská práce se zabývá příjezdovým cestovním ruchem v Ruské federaci a také analýzou faktorů, které mají vliv na příjezdový cestovní ruch. V současné době rozvoj cestovního ruchu v Rusku je omezen řadou faktorů, a to zejména nízkou profesionalitou v odvětví, vysokými daněmi, ekonomickou nestabilitou či nízkou úrovní bezpečnosti.

Nicméně, podle odhadů odborníků, má Rusko vysoký nevyužitý potenciál a je schopno se pro turisty stát populární destinací. Avšak pro úspěch je zapotřebí provést významné investice zejména do odvětví infrastruktury, naučit se úspěšně konkurovat na mezinárodním trhu cestovního ruchu a organizovat efektivnější státní podporu odvětví.

Práce má následující strukturu: úvod, cíle práce, literární rešerše, metodika, empirická část, závěr, bibliografie a přílohy. Literární rešerše zkoumá studie o ekonomických základech cestovního ruchu. V metodické části jsou popsány metody, které jsou v práci aplikovány pro měření vlivů faktorů na cestovní ruch. Východiskem této práce tvoří studie českých, ruských a dalších zahraničních vědců, situace tržního hospodářství, materiály vědeckých seminářů a novin, různé statistiky a materiály organizací a podniků cestovního ruchu.

2 Cíl práce

Práce má několik vzájemně propojených cílů. Za prvé se jedná o zhodnocení vlivu ekonomických a politických faktorů na příjezdový cestovní ruch v Ruské federaci. Za druhé se jedná o srovnání příjezdového a výjezdního cestovního ruchu ve vztahu k zemím Visegradské čtverky. Poslední pak tvoří návrh doporučení pro politiku státu s cílem zlepšení pozice Ruské federace na mezinárodním trhu cestovního ruchu a zvýšení tak poptávky po příjezdovém cestovním ruchu v Rusku. K dosažení stanoveného cíle této práce je nezbytné dodržení následujících dílčích kroků:

- Analýza současného stavu příjezdového cestovního ruchu v Ruské federaci s pohledem na statistické údaje.
- Identifikace politických a ekonomických faktorů, které mají vliv na příjezdový cestovní ruch.
- Analýza jednotlivých faktorů na příkladech Ruska a států Visegradské skupiny.

Na základě analýzy jednotlivých faktorů pak máme možnost zjistit, jaké ekonomické a politické nástroje budou mít pozitivní, a které negativní vliv na zlepšení situace příjezdového cestovního ruchu v Rusku a jak to může pomoci zlepšit ekonomiku a další odvětví v Ruské federaci; a současně jaké faktory v současnosti brzdí rozvoj cestovního ruchu v Ruské federaci.

3 Literární rešerše

Literární rešerše se zaměřuje na vymezení základních pojmů, které se budou dále v této práci využívat. Za prvé jsou vymezeny pojmy: destinace cestovního ruchu, příjezdový cestovní ruch a jeho význam na ekonomiku. Tato literární rešerše je zpracovávána na základě tištěných sekundárních a terciálních informačních zdrojů. Na konci této kapitoly je popsána současná situace příjezdového cestovního ruchu v Ruské federaci, která se opírá o aktuální statistiky.

3.1 Destinace cestovního ruchu

Turistická destinace je klíčovým prvkem systému cestovního ruchu. První přístupy k cestovnímu ruchu jako k systémové vědě patří do roku 1979 a jsou spojené se jménem dánského vědce Neilema Leipera, který vyvinul model cestovního ruchu skládající se ze 3 hlavních částí, a to: turisté, geografie a průmysl cestovního ruchu. Podle Leipera (2004) je destinace cestovního ruchu centrum (území) se všemi druhy vybavení, zařízení a služeb pro zajištění potřeb a poptávky po základních turistických službách – ubytování, stravování, dopravu, atd. To však znamená, že destinace má své geografické hranice. Podle Ritchie (2003) to mohou být:

- Národ či země.
- Makroregion skládající se z několika zemí.
- Provincie či stát v rámci federace.
- Lokalizovaný region /kraj v rámci jedné země.
- Město.
- Unikátní místo, které je samo o sobě natolik významné, aby přivábilo návštěvníky, např. národní park, historické naleziště nebo památník.

Jinými slovy, turistické destinace obsahují nejdůležitější a klíčové prvky cestovního ruchu potřebné pro turisty. Podle Buhalis (2006) je destinace „balík různých turistických produktů, které se nabízejí spotřebitelům společně“.

Region turistické destinace je v systému cestovního ruchu jedním z nejdůležitějších. Destinace láká svými specifickými přírodními a rekreačními zdroji, atrakcemi, historickým či kulturním dědictvím. Jako samotné motivují k návštěvě a taky zesilují celý turistický systém. Pro destinace není dostačující mít pouze kvalitní a velkou materiálně-technickou základnu, také je důležité pracovat na image destinace a jeho marketingu. Toto obvykle mají na starosti manažeři destinace ze státních organizací, regionálního či národního rozvoje a obvykle jedná se o trvalé projekty, např. v České republice je národní turistická organizace Czech Tourism (Ryglová, 2009).

Z pohledu WTO (World Tourism Organization, 2002) je turistická destinace „místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu,

keré si účastník cestovního ruchu nebo skupina vybírá pro svou návštěvu“ (Palatková, 2014). Destinace se skládá ze vzájemně nezávislých elementů, které jsou označovány jako destinační mix. V mnohých českých učebnicích cestovního ruchu je destinační mix často označován jako 6 „A“ (Buhalise, 2006; Ryglová 2009):

- Attraction (atrakce),
- Accessibility (dostupnost destinace),
- Ancillary services (doplňkové služby),
- Amenties (vybavení),
- Aviliable packages (dostupné balíčky),
- Activities – (aktivity).

Avšak např. v anglické literatuře či v nově vydané knize “Tourism system“ (2012) Mill bere pojem destinační mix jako 5 odlišných prvků:

- Attractions (atrakce),
- Facilities (zařízení),
- Infrastructure (infrastruktura),
- Transportation (doprava),
- Hospitality (pohostinnost).

Podrobněji jsou tyto konkrétní prvky mixu popsány níže:

3.1.1 Atrakce

Je centrálním aspektem cestovního ruchu. Je to to, co láká turisty, aby navštívili destinace. Každá destinace se liší svou nabídkou a kvalitou atrakcí. Podle Mill (2012) je možné všechny atrakce rozdělit podle čtyř kritérií: rozsahu, vlastnictví, stálosti a tahací síly. Podle rozsahu se liší na primární destinace, to znamená, že destinace je dostatečně atraktivní na to, aby si ji turisté vybrali jako svou konečnou destinaci na několik dní nebo déle, a sekundární neboli zastávková destinace je zajímavá destinace pro návštěvu po cestě do primární destinace na pár dní nebo méně.

Podle vlastnictví atrakce se liší na soukromé, veřejné a neziskové. Obvykle podstatnou část atrakcí vlastní vlády, a to jsou veřejné atrakce. Motivace vlastníků soukromých neziskových atrakcí jsou obvykle orientovány na některé aspekty společenského dobra, např. historického uchování.

Z pohledu stálosti atrakce může být event (událost) nebo místo. Event atrakce existují podstatně kratší dobu a její místo může být změněno. Atrakce místa mají fyzickou podstatu a jsou mnohem udržitelnější.

Atrakce může být také definovaná z hlediska vzdálenosti, ze které jsou schopny turisté lákat. Proto atrakce mohou být místní, celostátní, regionální, národní nebo mezinárodní.

Charakteristiky atrakcí lákající turisty podle Mill jsou:

- Přírodní zdroje. Jedná se o poměrně široký pojem, avšak v cestovním ruchu jsou zdrojem lákání turistů. Přírodní, geografické zdroje byly vždy základem pro rozvoj cestovního ruchu, protože plní celou řadu funkcí: jedním z nejdůležitějších je schopnost používat je jako prostředek k obnově fyzických a duševních sil a udržení zdraví člověka. Příkladem mohou být národní parky, pláže, hory apod.
- Podnebí. Jedná se o to, co je dané přírodou, a člověk to nemůže změnit. Turistická destinace musí nabízet něco, co turisti nemohou mít u sebe doma, proto jsou vždy segmenty turistů, kteří jsou přitahováni teplem a sluncem, a když mají ve stejný čas u sebe např. zimu nebo naopak někteří pak potřebují zimní podmínky pro lyžování.
- Kultura. Jiná kultura vždy přitahovala zájem lidí a cestovní ruch je nejlepším způsobem jak se seznámit s jinou kulturou. Tady cestovní ruch kombinuje relaxaci s poznáním, a proto má také humanitární význam, protože má své příležitosti vést člověka k osobnímu rozvoji, rozšíření jeho znalostí. Již dlouhou dobu existuje nezávislý druh cestovního ruchu – kulturní nebo vzdělávací. Jejím základem je historický anebo kulturní potenciál země, včetně prostředí s tradicemi a zvyky.
- Historie. Podle Goeldner (2014, s. 338) sem patří prehistorické a archeologické lokality, které rovněž přitahují ty, kteří se chtějí dozvědět více o soudobých i dávno zmizelých civilizacích. Mill (2012, s. 20) vymezuje tento pojem rozsáhleji a píše, že historickými zdroji pro cestovní ruch mohou být válka, náboženství, obývání nebo vláda. Populární turistické destinace a místa spojené s 2. světovou válkou jsou např. Margraten v Nizozemsku, Auschwitz v Polsku. K destinacím s převahou náboženského cestovního ruchu je možné zařadit Jeruzalém, který je významným místem v historii křesťanství, islámu a judaismu. Kreml s rudým náměstím, Berlínská zeď, Westminsterský palác jsou místa, spojené s historií vlád, a které také lákají turisty na návštěvy.
- Etnika. Etnický cestovní ruch je spojen s návštěvou historické vlasti nebo místa narození příbuzných a má výrazné etnické, jazykové, kulturní komponenty.
- Dostupnost. Dostupnost místa musí být měřena z různých hledisek: času, nákladů, frekvencí a pohodlí. Objevily se dva pohledy na atrakci (Hu and Ritchie, 1993). Za prvé, některé aspekty mají univerzální význam v ovlivňování hodnocení turistů o tom, jak atraktivní destinace je. Scénérie, podnebí a cena jsou nejkritičtější aspekty při výběru destinací. Za druhé, existují určité aspekty destinací, jejichž význam značně závisí na typu destinace a zážitku z dovolené. Např. kultura jako atrakce je mnohem důležitější než jiné atrakce pro určitý segment turistů, proto by měla destinace zdůrazňovat kulturu jako atrakci pro tento segment.

3.1.2 Zařízení

Ačkoli atrakce přitahují návštěvníky ze svých domovů, zařízení jsou nezbytné pro obsluhu těchto návštěvníků a doprava umožňuje její využívání. Podle Ryglóve (2009) do materiálně-technické základny patří zařízení: ubytovací, společné či veřejné stravování, sportovně-rekreační, účelová zařízení. Mill také ukazuje (2009), že atrakce je možné být zařízením: známý resort hotel nenabízí pouze ubytovací služby, ale rovněž uspokojí jejich potřeby. Také je důležité nejen to, zda má destinace vše, ale je důležitá jejich kvalita a kapacita.

3.1.3 Infrastruktura

Další prvek destinace, bez kterého by všechny atrakce a zařízení byly nesmyslné, jelikož by byly pro turisty nepřístupné. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch je důležitou etapou v procesu rozvoje cestovního ruchu. Bez ohledu na to, jak atraktivní destinace je, přístup k němu do značné míry závisí na možnosti volného přístupu turistů do destinace. Pokud nejsou žádné silnice nebo cesty, příjezdy turistů se stávají obtížné nebo často nemožné. Mill (2009) píše, že do systému infrastruktury patří této síť:

- vodní systémy,
- komunikační síť,
- zdravotní zařízení,
- energetické zdroje,
- kanalizační síť,
- ulice, dálnice,
- bezpečnostní systémy.

Ukázané prvky také zaprvé plní nejdůležitější lidské potřeby pro jeho bytí dle Maslow pyramidy (Maslow, 2014).

3.1.4 Doprava

Bylo prokázáno, že existence dopravní infrastruktury v destinaci pozitivně přispívá k počtu příjezdících turistů do destinace (Khadaroo and Seetanah, 2007). Podle Prideaux (2001) dopravní systémy mají tyto následující elementy:

- Druh. V současné době lidé každý den využívají a kombinují různé druhy dopravy. K nejpoužívanějším patří silniční, kolejová, vodní či letecká doprava. Vzácnější je např. potrubní, kosmická doprava či lanové dráhy. Lidé vybírají konkrétní typ dopravy např. podle svých potřeb, zkušeností, ceny, vzdáleností, času apod.
- Cesty. Dopravní síť se rozvíjela s časem, a s technickým pokrokem. Existence cest výrazně dodává přístupnost k regionům a destinacím. S časem a s vlivem

globalizace lidé začali hodně cestovat, proto na dopravním trhu je spousta různých dopravců, a to na každý segment trhu. Dopravci rychle mění svou nabídku, jízdní řády s ohledem na měnící se poptávku, sezonu.

- Terminály. Tady důležitou roli hraje koordinace mezi různými druhy dopravy, aby se turisté snadně přemísťovali mezi různými terminály – nádraží, letiště, místní dopravou. Také velkou roli hraje existence dopravních znaků a ukazovačů, které naznačují směry, a aby to bylo za rozumný čas a peníze.
- Technologie. Technologický pokrok, informační systémy, používání automatického řízení pomáhá v dopravě k optimalizaci dopravních prostředků, řádů, k lepšímu řízení dopravy. Těto změny potom stanoví konkurence mezi druhy, cenami, rychlosti, pohodlí a bezpečností dopravy.

3.1.5 Pohostinnost

Německý filosof Immanuel Kant říkal, že: „Právo na pohostinnost – je to právo pro vstup do vztahů s původními obyvateli“. Pohostinnost je všude na světě znakem kulturní vyspělosti, a je jedno, ve které části světa se nacházíme. Proto podniky, které se zabývají příjezdovým cestovním ruchem, které objednávají služby zájezdů, by se měli starat, aby to bylo doprovázeno kvalitní péčí personálu.

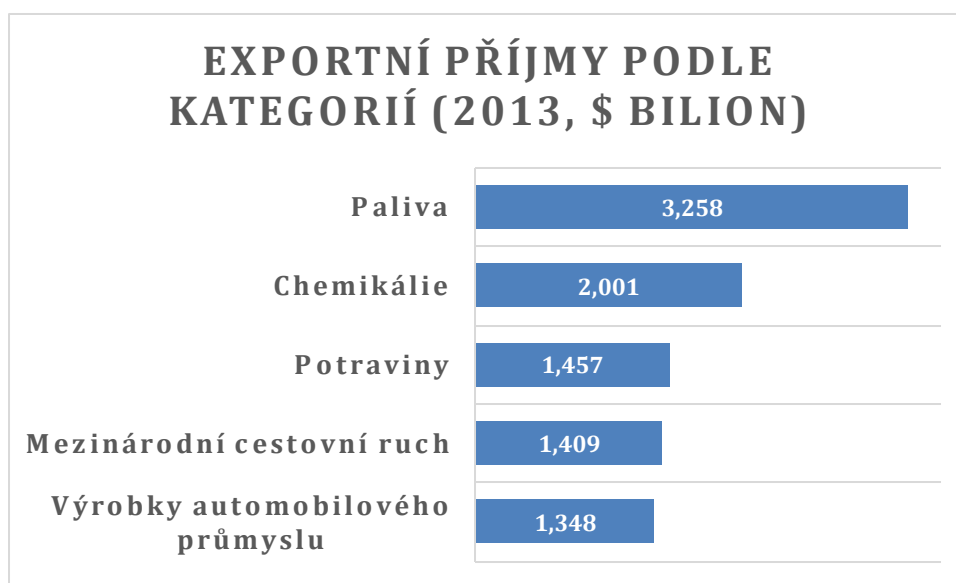
Služby mají zvláštní vlastnosti od produktu. Služba je nehmotná a nemůžeme jí vlastnit, proces spotřeby je neoddělitelný od procesu výroby (Palatková, 2014). Z tohoto důvodu kvalita služeb je přímo závislá na emocionálním a psychickým stavu spotřebitele, stejně jako práce personálu.

3.2 Příjezdový cestovní ruch a jeho význam v soudobé ekonomice.

Základní členění cestovního ruchu vychází z konceptů a teorii Světové organizaci cestovního ruchu (UNWTO). Z geografického hlediska a z hlediska překročení hranic cestovní ruch se rozlišuje na domácí a zahraniční. Mluvíme o domácím cestovním ruchu, když pohyb a pobyt nepřekročuje státní hranice státu. V případě, že cílová destinace nachází se mimo území daného státu, znamená překročení hranic státu a tady mluvíme o zahraničním cestovním ruchu.

Zahraniční cestovní ruch je mnohými faktory komplikovanější část cestovního ruchu pro výzkum, protože dochází k tomu, že subjekty jsou z různých států a se svými turistickými organizacemi, právní a politickou kulturou a taky různými metodologií pro statistiku. Zahraniční cestovní ruch se dělí na příjezdový, neboli aktivní podle mnoha českých knih a učebnic, a výjezdový, neboli pasivní. Přičemž vnitřní cestovní ruch často dominuje nad mezinárodním. Domácí cestovní ruch představuje 75 až 80 % z celkového počtu turistů ve světě, a je podle finančním výsledkům v mnoha zemích je výrazně lepší než zahraniční (Kudinova, 2015). Zahraniční cestovní ruch dále se dělí na aktivní cestovní ruch neboli incomingový a nebo pasivní (outcomingový). V ekonomice příjezdový cestovní ruchu je jednou z nejvíce ziskových oblastí podnikání a taky se působí jako katalyzátor pro ekonomický rozvoj

země. To taky potvrzuje Článek č. 5 Globálního etického kodexu cestovního ruchu Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO), ve kterém je napsáno: „Cestovní ruch je prospěšná aktivita pro hostitelské země a komunity... Místní obyvatelstvo by mělo být zapojeno do aktivit cestovního ruchu a rovnoprávně sdílet ekonomické, sociální a kulturní přínosy, které vytvářejí, zvláště pokud jde o vytváření přímých a nepřímých pracovních míst na jejich základě...“. Proto každý stát věnuje velkou pozornost příjezdovému cestovnímu ruchu a řídí velké úsilí na vývoj tohoto druhu turistiky. Podle posledního zpravodaji Světové organizaci cestovního ruchu, příjmy od mezinárodního cestovního ruchu se zvýšili na více než 1,5 bilion dolarů v roce 2014, což je čtvrtým zdrojem exportního příjmu ve světě po exportu paliv, chemikáliím a jidlu.

Obr. 1 Exportní příjmy podle kategorií, 2013
Zdroj: UNWTO, Annual report, 2014

Podle dat Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) v některých velmi lákaných destinacích číslo turistů v sezóně je několikrát víc, než občanů této destinaci. Proto se stává, že cestovní ruch ovlivňuje mnoha klíčových hospodářských odvětví: dopravu, stavebnictví, zemědělství, obchod, výrobu spotřebního zboží.

Podle Palatkové (2014) ekonomiku ovlivňuje tři skupiny efektů turismu: přímé, nepřímé a indukované. Přímé efekty jsou úzce spojené s výdaji turistů, proto sem patří například nákupy v cestovních agenturách, kancelářích, výdaje na dopravu, zájezdy, ubytování a stravování. Nepřímý efekt na ekonomiku bývá označován jako multiplikační efekt. Nepřímé efekty z cestovního ruchu představují peněžní prostředky, vynaložené cestovními kancelářemi, turisty, firmy, pracujících v odvětví cestovního ruchu, na nákup zařízení, spotřebního zboží a služeb od jiných dodavatelů, nespojených s cestovním ruchem.

Různé autoři uvádí různé ekonomické dopady turismu na ekonomiky států. Například Palatková (2014) spojuje vlivy s pojmem z „magický čtyřúhelník. Jak ukazuje

Vlček (2009), v makroekonomii ke zhodnocení hospodářské politiky státu se použije graf „magického čtyřúhelníku“, který tvoří:

- Ekonomický růst
- Plná zaměstnanost
- Stabilita cenové hladiny
- Vnější ekonomická rovnováha.

Palatková uvádí, že ke zhodnocení vlivu cestovního ruchu by mělo taky prováďeno pomocí stejných makroekonomických ukazatelů.

Americký profesor Goeldner (2014, s. 338) analyzuje cestovní ruch jako mocnou ekonomickou sílu, a navíc ukazuje vlivy cestovního ruchu na investice, daňové aspekty a faktory, generující ekonomický účinek.

3.2.1 HDP

HDP je objem statků a služeb, vytvořených rezidenty a nerezidenty za určité období na určitém území v peněžním vyjádření. A díky tomu, že služby jsou také součástí HDP, v některých zemích dochází k tomu, že cestovní ruch vytvoří podstatnou složku HDP.

Tab. 1 Celkový příspěvek cestovního ruchu k HDP ve vybraných státech (podíl, %)

Stát	2011	2012	2015
Maledivy	70,5	70,8	96,5
Bahamy	44,3	45,4	46,9
Island	18,5	20,7	18,5
Španělsko	15,2	15,3	16,0
Thajsko	15,6	17,1	20,8
Itálie	9,7	9,8	10,2
Francie	9,8	9,1	9,1
Německo	8,8	8,9	8,9
USA	7,9	7,9	8,2
Čína	7,5	7,8	7,9
Česká republika	8,3	8,1	7,7
Ruská federace	5,5	5,3	5,7
Polsko	4,4	4,4	4,3

Zdroj: World Data Atlas, 2016

V tabulce 1. je ukázán podíl celkového příspěvku odvětví cestovního ruchu k HDP ve vybraných státech v roce 2011, 2012 a 2015. Je vidět z tabulky, že v mnohých malých státech, především ostrovních nebo příbřežních, cestovní ruch tvoří 70 až 90% poměru HDP. Ve státech EU poměr je 12% k HDP.

HDP je ukazatelem výkonnosti ekonomiky a je tvořen 4 složkami: výdaji zákazníků, investice, výdaje vlády a rozdílem mezi exportem a importem. Příjmy z příjezdového cestovního ruchu v jedné zemi budou patřit a přispívat ke složce exportu dané země. (Goeldner, 2014). Podle dat Světové Rady cestování a turismu (WTTC) přímý příspěvek cestovního ruchu k HDP v roce 2015 tvořil 2,229 bilionů dolarů, což tvořilo 3,0 % ze světového HDP (sem patřily činnosti, generované hotely, cestovní agentury a kanceláři, dopravními společnostmi). Celkový příspěvek cestovního ruchu, včetně efektů z investic, dodavatelů, WTTC se oceňuje na 9,8 % světového HDP.

3.2.2 Zaměstnanost

Produkt cestovního ruchu většinou představuje soubor služeb, proto cestovní ruch se projevuje jako průřezové odvětví s velkým podílem lidské práce, což dále znamená, že poskytuje zaměstnání velké části populace (Beranek, 2013). Růst odvětví cestovního ruchu se zvyšuje počtem pracovních míst mnohem rychlejší než v jiných odvětvích (Biržakov, 2000). Proto s meziročním růstem cestovního ruchu ve světě taky každý rok se zvyšuje počet zaměstnaných lidí v odvětví cestovního ruchu nebo v odvětvích úzce spojených s ním. WTCC odhadla, že v roce 2015 ve světě bylo zaměstnáno v odvětvích souvisejících s cestovním ruchem 283,5 milionů osob, což je 9,5 % z celkového počtu všech zaměstnaných. Jako dopad na HDP, cestovní ruch generuje jak přímou, tak nepřímou zaměstnanost (Goeldner, 2014). Podle odhadu ve studiu „Recreation as an Industry“, který byl proveden pro 375 krajů a tři nezávislá města, nejmenší multiplikátor byl 1,13 a největší 2,63. To znamená, že multiplikátor zaměstnanosti funguje: každá destinace by poskytla další pracovní místa na každou osobu zaměstnanou v cestovním ruchu.

3.2.3 Vnější ekonomická rovnováha

Vnější ekonomická rovnováha státu se posuzuje především podle platební bilance dané země. Jeden italský ekonom Jean Rinaldo Carli v 18. století řekl, že „Nejdůležitější položka obchodní bilance všech států jsou cizinci, kteří přijíždějí, zastavují se, nakupují a utrácejí“ (Borodin, 2011, s.122). Mezinárodní cestovní ruch je zdroj měny, proto má přímý dopad na platební bilance, což je velmi důležité pro země s velkým dluhem a negativní platební bilance. Běžný účet platební bilance je tvořen především z různých položek exportu a importu státu, které jsou rozděleny na kredit a debet. Mezinárodní cestovní ruch může hrát velkou roli v položce exportu státu, protože výdaje cizinců pro hostitelské země představují turistický export (Goeldner, 2014). V současné době mezinárodní turista ne pouze objednává služby dopravy, ubytování a stravování před zájezdem, ale také vydává své peníze na nákup zboží a služeb v cílové zemi, čímž rozšiřuje poptávku v této zemi a zvyšuje příjmy z cestovního ruchu v turistické destinaci. Obvyklými výdaji turistů jsou výdaje na dopravu, stravování, nákup místních výrobků a služeb, řemeslné výroby, průvodci, mapy atd. Ale o případě nákupu zboží turisty v cílové destinaci, zboží nedopravuje se do jiných států jako v případě exportu, ale spotřebitel jakoby sám přijíždí za nimi.

3.2.4 Inflační tlak

Podle Holmana inflace je růst cen a měří se podle cenových indexů. Rozlišuje se poptávková a nabídková inflace. Poptávková inflace vzniká nadbytečnou poptávkou. V rámci cestovního ruchu jí mohou vyvolovat další výdaje přijíždějící turisti, které mají zpravidla vyšší příjmy, než místní obyvatelé a také jsou ochotní utracet víc, protože se užívají dovolenou (Goeldner, 2014). Ale tento vliv není zcela typický, jak ukazuje Palatková (2014). Tady jde o tom, že vliv může být místní (v konkrétním turistickém místě s vysoké koncentrace turistů), časový (sezonnost poptávky) nebo komoditní (vybrané služby nebo produkty). Tento negativní dopad může snížit spotřebované množství místních obyvatel. Inflace může být pozastavena snížením poptávky ze strany domácích i zahraničních spotřebitelů nebo nárůstem dovozu z prostředků, získaných ze stejných zahraničních návštěvníků.

3.2.5 Daňové aspekty

Část nákladů, které turisty vynaloží během svého zájezdů, nejde přímo k podnikům, u kterých turista nakupuje služby a produkty cestovního ruchu. Cena taky zahrnuje dane. A když objem statků a služeb je velký, jde ve značný prospěch státního rozpočtu. Kromě obvyklé daně z příhodné hodnoty při nákupu, turisté platí daně méně přímým způsobem. To mohou být poplatky za víza, letištní dan, místní turistické ubytovací poplatky, clo. Je taky praktikou, že ceny na ubytování, vstupné, jízdenky pro turisty jsou často větší, než pro místní občané.

3.3 Faktory ovlivňující příjezdový cestovní ruch

Česká literatura v oblasti cestovního ruchu analyzuje faktory, ovlivňující cestovní ruch, nebo faktory rozvoje cestovního ruchu obecně. A neděli zvláště na faktory, které mají vlivy na příjezdový nebo výjezdový cestovní ruch. Například Česká agentura cestovního ruchu Czechtourism se jmenuje faktory turistického potenciálu regionu. Hesková (2006), Ryglová (2009) jmenují faktory rozvoje cestovního ruchu a se rozlišují na selektivní, lokalizační a realizační faktory. Dál například podle ruského ekonomista Bystrova (2011) hlavní faktory, které mají vliv na cestovní ruch je možné seřadit do skupin: ekonomické, politické, tržní, demografické. Proto dále pro podrobnější zkoumání se zaměřuji na konkrétní faktory, roztříděné podle Heskové, které by dle mého názoru mohly ovlivňovat příjezdový cestovní ruch.

3.3.1 Selektivní faktory

Selektivní jinak jmenují jako stimulační faktory – to, co víc motivuje nebo nemotivuje turisty na návštěvu. Mohou být objektivní a subjektivní. Sem patří například politické, ekonomické, demografické faktory.

Politická stabilita

Politická stabilita v některých případech může hrát podstatnou a hlavní roli při rozhodnutí destinaci turisty. Ministerstva pro zahraniční věci vždy varuje občany pro opatření při cestách do zemí s nestabilními politickými situacemi, nebo dokonce zakazuje tam jet. A v případě velké hrozby nebezpečnosti stát svými úsilím a spoluprací s cestovní kanceláří vyváží svých turistů.

Mezinárodní vztahy

Mezinárodní vztahy – jsou vztahy v různých oblastech činnosti: ekonomické, politické, právní, ideologické, diplomatických, vojenských, kulturních, cestovního ruchu a jiných vazeb a vztahů mezi jednotlivými subjekty, působícími na mezinárodní aréně. Každoročně vliv mezinárodních vztahů postupně vzrůstá na každé odvětví, včetně cestovního ruchu (Kovarda, 2015). Mezinárodní vztahy a cestovní ruch jsou vzájemně závislé. Stabilní růst vlivu cestovního ruchu na světovou ekonomiku a na hospodářství jednotlivých zemí a regionů, je jedním z nejvýznamnějších, trvalých a dlouhodobých trendů. Současně změny trhu cestovního ruchu jsou závislé na vývoji vztahů mezi oběma zeměmi.

Vízová povinnost

Velmi důležité je snadnost získávání víz do turistických destinací. Získání vízy je spojeno taky s náklady na čas, konzulární poplatky, dopravu do velvyslanectví nebo do vízového centru, případně náklady na konzultační služby. To taky bylo důvodem, proč některé strany snaží se k zjednodušení vízového režimu pro turisty, nebo do konce její zrušení na krátkou dobu vjezdů do státu.

Bezpečnost

V pyramidě Maslow, která ukazuje hierarchii lidských potřeb, potřeba bezpečí a jistoty patří k nejzákladnějším pěti potřebám člověka. Proto bezpečnostní kritérium pro člověka má velký vliv na volbu směru dovolené. Tento faktor je nejvíc důležitý pro odvětví cestovního ruchu, protože tady jde o práci s velkými skupinami lidí. K objektům osobní bezpečnosti turistů patří život a zdraví, včetně fyzického a duševního stavu. Podle práci Bystrova (2011), vysoká míra trestného činu ve státu nejen odráží turisty a zhoršuje image země v zahraničí, ale taky zastavuje investice do rozvoje cestovního ruchu v zemi. Navíc k tomu velkou hrozbou pro bezpečnost v současné době je terorismus, a mnoha teroristických útoků byly spáchané proti turistům. Například teroristický útok ve Spojených státech 11. září 2001 způsobil k vážné krizi celého odvětví cestovního ruchu, podle UNWTO poptávka po službách cestovního během prvních měsíců po útocích se snížila o tři čtvrtiny po celém světě.

Příjem

Rostoucí příjmy občanů, které umožňují krýt ne pouze existenční potřeby, vedou k růstu intenzity cestovního ruchu, ke zvýšení počtu turistů s vysokými příjmy, zvýšení finančních prostředků, vynaložených společnostmi pro rozvoj cestovního ruchu.

Organizace cestovního ruchu

Pro rozvoj cestovního ruchu země musí mít zavedenou státní organizace cestovního ruchu, speciální veřejné správy a instituty pro řízení, rozvoj a podporu cestovního ruchu. Organizace umožňuje provádět a podporovat státní politiku v oblasti cestovního ruchu různými ekonomickými a politickými nástroji (Borodin, 2011, s. 66). Například zavést daňové úlevy, půjčky a jiné formy financování. Nastavit spolupráce mezi regiony, firmy, mezi státy pro fungování odvětví cestovního ruchu jako celostátního systému.

Měnový kurz

Srovnávací ceny zboží v různých zemích závisí na směnných kurzech těchto zemí. Díky tomu měnové kurzy mohou mít silný dopad na tok turistů a na jejich výběry destinací. Na druhé straně, směnné kurzy ovlivňují mezinárodní obchod a tok kapitálu, spolu s měnovou politikou státu. Oslabení domácí měny jednoho státu nebo posílení zahraniční měny přivede k tomu, že se sníží kupní síla domácí měny a proto zájezdy budou dražší, a to bude příčinou poklesu poptávky po zahraničních zájezdech. Podle pozorování (Sizincev, 2016) poptávka klesne o zhruba stejné procento jako na rostoucí rychlosti měny. Kromě změn takže je důležitá stabilita měny, protože při nestabilní měně firmy v cestovním ruchu, pracující s jinou měnou, například letecké společnosti, cestovní kanceláře, budou navyšovat cenu o rizikovou přírůžku, jestli výkyvy kurzu budou se očekávat velkými. V některých zemích měnová politika je "základ" pro státní mezinárodní politiky cestovního ruchu. Země udržují konkurenční ceny v oblasti cestovního ruchu, často navzdor vysoké inflaci pomocí umělého kolísání směnného kurzu své měny. Například Španělsko v roce 1992 devalvovalo svou měnu, čímž se zvyšovala zahraniční příjezdy turistů do země.

Prezentace destinace

Investice do cestovního ruchu jsou nezbytné pro modernizaci, zavádění nových technologií. Ale také jsou nezbytné investice do prezentace destinací, aby potenciální turisté věděli, že destinace existuje a věděli, co přesně nabízí. Prezentace destinace musí být provedena pomocí propagace a komunikaci, kterým obvykle se zabývá destinační management a který se stará o tvorbu image destinací. Kotler a kol. (2004) definovali image jako sumu představ, myšlenek a dojmů, které si lidé spojují s určitým místem na základě informací, případně i zkušeností, které mají (Murphy a kol., 2000).

3.3.2 Lokalizační faktory

Lokalizační faktory jsou faktory, které lákají turisty na návštěvu. Dělí se na přírodní a společenské. Přírodní jsou dány přírodou a člověk nemůže jejich měnit. Ke společenským patří všechny atrakce, které lákají turisty.

Eventy

Každý den, v různých částech světa konají množství zajímavých akcí. Všechny akce mohou lákat turisty na návštěvu a také patří do faktorů, které příjezdový cestovní

ruch ovlivňují. Akce mohou být rozděleny do několika kategorií, které jsou vybrány z rozsahu události, to jsou národní nebo mezinárodní akce. Také v případě cestovního ruchu existuje několik oblastí, které jsou rozděleny podle témat: filmové festivaly, divadelní představení, karnevaly, veletrhy, módní přehlídky, lidové slavnosti, květinové festivaly, gastronomické festivaly, sportovní akce, hudební festivaly, náboženské svátky, ekonomické fóra, atd. (Bujlenko, 2008). Je obtížné podcenit například vliv na příjezdový cestovní ruch Brazílského karnevalu, Oktoberfestu, Olympiády, jsou eventy, které už jsou vnímány po celém světě.

Autentičnost

Pojmy autenticita a autentičnost definují jako pravost či původnost. Ale v rámci destinaci cestovního ruchu bývá chápána jako její pravá původnost či minimální, nulová stylizace či místní specifičnost (Bečková, 2006). Autentičnost turistické destinace je založena jak na jedinečné atmosféře, tak na místních produktech, gastronomii, řemesle, kultuře a historii života obyvatel apod. Vzhledem k tomu, že většina povrchu planety již byla zkoumána a na mnoha turistická destinace jsou navštěvovány miliony turistů každý rok, mnoho populárních turistických destinací s časem ztratily svou exkluzivitu.

3.3.3 Realizační faktory

Realizační faktory mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování cestovního ruchu. Realizační faktory umožňují danou oblast dosáhnout dopravními prostředky a tak využít ubytovacích a stravovacích zařízení regionu (Czechtourism).

Snadnost dopravy

Snadnost dopravy patří do dopravních realizačních faktorů. Při výběru dopravy lidé porovnávají cenu, čas a kvalitu dopravy. Proto tady hraje velkou roli existenci přímých spojů, které dopraví turisty nejrychleji a bez stresu na přestoupeních. Pro výběr hraje role taky preference, zvyklosti a infrastruktura. V celosvětové osobní dopravě podíl silniční dopravy je 79%, železniční 6% a letecké 9%. V posledních desetiletích byl zaznamenáván enormní růst intenzity letecké dopravy (Beránek, 2013). Je to možné taky vysvětlit růstem čísla nízkonákladových aerolinek, tím pádem nižšími ceny na letenky. Při výběru dopravy na vzdálené cesty letecká doprava právě dominuje nad dopravou po souši a po vodě.

Ubytovací kapacity

Ubytovací zařízení pro turisty jsou všechny objekty, které poskytují turisté občas nebo pravidelně místo pro přenocování. Podle UNWTO a její zpracovaným dokumentem „Standardní klasifikace ubytovacích zařízení“, všechny zařízení jsou rozděleny do dvou hlavních kategorií: na hromadné ubytovací zařízení (hotely, motely, penziony, hostovy domy apod.) a individuální. V různých zemích světa se pro kvalifikace hotelů a dalších ubytovacích zařízení se používají různé systémy. Všechny ubytovací zařízení jsou různé a dělí se podle velikosti, segmentům zákazníků a kvalitě.

4 Metodika

Empirická část je rozdělena na tři části:

1. Analýza současného stavu příjezdového cestovního ruchu v RF,
2. Zhodnocení ekonomických a politických faktorů na příjezdový cestovní ruch v RF ze zemí V4.
3. Komparace výjezdového cestovního ruchu do RF v jednotlivých zemích V4

Každá část má svou metodiku. Analýza současného stavu příjezdového cestovního ruchu v RF je zpracovávána na základě vlastních zkušeností, poznatek, publikací a statistik příjezdů do Ruské federace z jiných států. Daty jsou ze stránek Federální agentury cestovního ruchu Ruské federaci a Federální služby státní statistiky Ruska. Na začátku je popsána destinace Ruská federace, její turistický potenciál, potom jsou analyzovaná data zdrojových zemí pro příjezdový cestovní ruch v RF, významné ekonomické, politické a ostatní jevy, které měly podstatný vliv na čísla příjezdů mezinárodních turistů.

Druhá část práce zhodnocuje faktory, které mají vliv na příjezdový cestovní ruch. Ze všech faktorů, zmíněných v literární rešerši se zaměřují na ekonomické a politické faktory, podle zadání práce, a se použijí analyticko-syntetickou metodu. Z uvedených faktorů v části literární rešerše se zaměřují na tyto faktory:

1. Vízová povinnost,
2. Mezinárodní vztahy,
3. Bezpečnost,
4. Měnový kurz,
5. Organizace cestovního ruchu,
6. Snadnost dopravy.

Faktor vízové povinnosti je měřen pomocí indexu vízových omezení (Visa Restrictions Index). Index každý rok publikuje společnost Henley & Partners, která zkoumá vízové předpisy všech zemí, hodnotí každou zemi podle úrovně svobody pohybu občanů, tj. počtu zemí, které občané této země mohou navštívit bez víza. Index je sestaven ve spolupráci IATA (International Air Transport Association, Mezinárodní asociace leteckých dopravců), která má největší databáze cestovních informací a publikuje jich ročně. Pořadí je podle počtu zemí, do kterých občan může cestovat s žádnými vízovými omezeními.

Mezinárodní vztahy jsou dynamický měněným faktorem, libovolná událost může vytvářet napětí ve vztazích dvou zemí s neočekávanými dopady. Problém nastává v jejich měření, protože vztahy jsou subjektivním faktorem. Proto tady jsou ukázané příklady, kdy mezinárodní vztahy ovlivňovaly příjezdový cestovní ruch, a jsou analyzované vztahy Ruska se státy V4 během posledních let – spolupráce, události, hodnocení.

Bezpečnost se hodnotí v práci několika ukazateli. První je ukazatel safety and security (bezpečnost a zabezpečení), který vydává ročně Světový ekonomický fórum

(WEF, 2015, s. 294). Index bere v úvahu této čísla: míra zabití, počet teroristických incidentů, škody kvůli kriminálu a násilí, spolehlivost policii, škody kvůli terorismu, Druhým používaným ukazatelem je Světový index míru, vydávaným ročně Institutem pro ekonomii a míru v Sydney. Index měří relativní pozici národní a regionální mírumilovnost na základě široké škály indikátorů, celkové jsou 23 indikátory, které hlavně popisují situaci s války, úmrtí, zbraně, armádou, věžní.

Měnové kurzy nastavují národní banky států denně. V práci kurz je vztahem RUB/EUR. Tady jsem vzala vyvážené střední kurzy za každý rok z údajů národního banku Ruska a přidala do diagramu také počty příjezdy ročně, data jsou ze stránek Federální státní statistiky Ruska. Předpokládá se podle ukázaných zdrojů, že čím výše bude kurz (rubl bude levněji), tím víc turistů budou přijíždět (Lim, 1997). S ohledem na to, že jsou mnoha faktorů, kteří mají vliv na počet příjezdů zahraničních turistů, na diagramu není vidět všechno podle předpokladu, a je ukázáno, proč to tak je ohledně každé nesrovnalosti.

Organizace cestovního ruchu ve státě je těžko měřitelná. S ohledem na historii a tradici odvětví cestovního ruchu, potenciálu, každý stát potřebuje různou systému organizaci cestovního ruchu ve státě. Proto tady je popsána historie rozvoje cestovního ruchu v Rusku a ukázané orgány, které pracují v odvětví cestovního ruchu a jejich funkce.

Pro hodnocení snadnosti dopravy je používán indexy Světového ekonomického fóra, které hodnotí infrastrukturu. Index letecké dopravy váží: kvalitu letecké dopravy, počet prodaných sedadel vnitřních a mezinárodních letů, počtu leteckých společností, míru počtu letišť počet obyvatelstva, míru počtu odletů na počet obyvatelstva. Index pozemní a vodní dopravy bere v úvahu kvalitu silnic, kvalitu železniční dopravy, kvalitu pozemní dopravní sítě, hustotu železnic (km/ plocha), hustota silničního provozu (km/plocha).

Komparace výjezdového cestovního ruchu je zpracovávána metodou srovnávání na základě statistických údajů odjezdů Ruských turistů do zemí V4 a příjezdů do RF turistů z V4.

Závěrem jsou vyplývající z práce doporučení pro státní orgány s cílem rozvoje příjezdového cestovního ruchu v RF a tím pádem zvýšení počtu příjezdů.

5 Empirická část

5.1 Současný stav příjezdového cestovního ruchu v Ruské federaci

Rusko vždy bylo pro celý svět nějakou tajnou, protože už její plocha na kartě ukazuje, že nelze rychle se zjistit a pochopit co opravdu Rusko představuje. Rusko je největší země podle plochy ve světě, a je umístěno v několika klimatických pásmech, vyznačuje se řadou forem reliéfu, má bohaté a unikátní vodní plochy, v ní bydlí stovky velkých a malých národů, a proto každý najdete řadu zajímavostí na svoje preference. Bohatá historie, obširná geografie, příroda, kultura – je to vše láká turisty a taky představuje velmi vysoký potenciál pro rozvoj příjezdového cestovního ruchu v Rusku. Oproti všem zemím má zdroje rozvíjet a nabízet prakticky všechny druhy soudobého populárního cestovního ruchu: přírodně orientovaný, kulturní, rekreační, sportovní, kongresní, etnografický, nákupní, atd.

Tab. 2 Mezinárodní příjezdy turistů

Pořadí	Stát	Počet (milión)		Změna (%)	
		2013	2014	13/12	14/13
1	Francie	83,6	83,7	2,0	0,1
2	USA	70,0	74,8	5,0	6,8
3	Španělsko	60,7	65,0	5,6	7,1
4	Čína	55,7	55,6	3,5	-0,1
5	Itálie	47,7	48,6	2,9	1,8
6	Turecko	37,8	39,8	5,9	5,3
7	Německo	31,5	33,0	3,7	4,6
8	Velká Británie	31,1	32,6	6,1	5,0
9	Ruská federace	28,4	29,8	10,2	5,3
10	Mexiko	24,2	29,1	3,2	20,5

Zdroj: UNWTO, 2015

Rusko ve světě mezinárodního turismu nemá a nikdy neměla vědoucí pozici. Podle posledních statistik UNWTO z roků 2013 a 2014 je na 9. místě podle počtu příjezdů. Je to všechno ukazuje na nevyužití turistického potenciálu státu.

Podle dokumentu¹ strategii rozvoje cestovního ruchu Ruské federace hlavními faktory, které brání rozvoji cestovního ruchu, jsou málo rozvinutá infrastruktura

¹ Ruská vláda „Strategie rozvoje cestovního ruchu v Ruské federaci pro období do roku 2020“, 2014

cestovního ruchu, nedostatek příznivého prostředí pro výhodné investice, nízká kvalita služeb, nedostatek informací, co tyče nabídky cestovního ruchu v Rusku, a nedostatečná pozice obrazu Ruska jako lákané turistické destinaci ve světě.

Z pozice zahraničního turisty výběr Ruska jako své cílové turistické destinaci značně zastavuje čas, peníze, nedostatek informací a zkušenosti, které potřebuje turista pro obdržení vízy. Další příčinou jsou velmi vysoké ceny zájezdu do hlavních turistických cílů – Moskvy a Petrohradu (Bednová, 2011). Co se tyče levnějších regionů pro zájezdy, tady hraje role velmi vysoká vzdálenost a nedostatek nabídky služeb cestovního ruchu, což všechno vychází s nedostatečné organizace a spolupráci ve sféře turismu v Rusku. Dalším důvodem pro značnou část turistů je taky jazyková bariéra: s ohledem na to, že anglický jazyk se vyučuje ve většině škol, Rusko patří k státům s nízkou úrovní znalosti cizích jazyků. Ve velkých městech poslední dobou se rozvíje infrastruktura pro snadný pohyb zahraničních turistů: jsou ukazovače, mapy a tiskoviny v různých jazycích a personál ve sféře cestovního ruchu mluví alespoň jeden světový jazyk, ale v menších destinacích může nastat problém pro rozumění a získávání informací. To jsou také příčiny, proč v Rusku převládá výjezdový cestovní ruch nad příjezdovým. Například podle posledních dat Federální služby státní statistiky, v roce 2013 z Ruska odjízďeli 7 krát víc, než přijížděli zahraniční turisty do Ruska. Ale kvůli znehodnocení rublu a rozvoji domácího cestovního ruchu v Rusku tato situace se zlepšuje.

Do roku 2000 Rusko se rozvíjelo se jako nový stát a tuto dobu je možné popsat jako celkem velmi nestabilní a nebezpečnou: Ruská ústavní krize v roce 1993, Měnová krize v roce 1998, organizovaný zločin v devadesátých a tím pádem značný pád imagu státu.

Ale po roce 1999 Rusko zažívalo ekonomický růst, začalo se budování nových mezinárodních vztahů. To všechno vleklo k růstu zájmu o Rusku ve světě a rozvoji mezinárodního turismu v samém Rusku. Ale jestli se podívat na tabulku statistiky turistických příjezdů do Ruska od roku 2000, nevypadalo to mírně rovným růstem, je vidět značné pády a nárůsty čísla počtů příjezdů a mělo to mnoha příčiny.

V roce 2004 v Rusku byly spáchány mnoho teroristických útoků: padly dva letadla, desátky bombových útoků a teroristických činů po celém Rusku během jednoho roku. Určité to povleklo za sebou vrácení již mnohých zakoupených zájezdů do Ruska po celém světě, a znovu příjezdový cestovní ruch spadl – v roce 2014 o 9% a v roce 2015 o 17% o rok předchozí. Ten počet příjezdů, který poznamenával rok 2003, do turistických útoků v roce 2004, Rusko zatím znovu ne dosáhlo (Bednová, 2011).

Je vidět z tabulky 3, že po mírném růstu, v roce 2009 příjezdový cestovní ruch v Rusku spadl o 9%. Tato příčina už měla světový účinek – započatá ekonomická krize na konci roku 2008. Domácnost starala se ušetřit peníze, a cestování, jako jedna z položek výdajů domácností, utratila nejvíc. Cestovní ruch jako odvětví ve světě spadlo podle dat UNWTO průměrně o 5%.

Tab. 3 Počet příjezdů zahraniční turisty do Ruska s cílem turismu

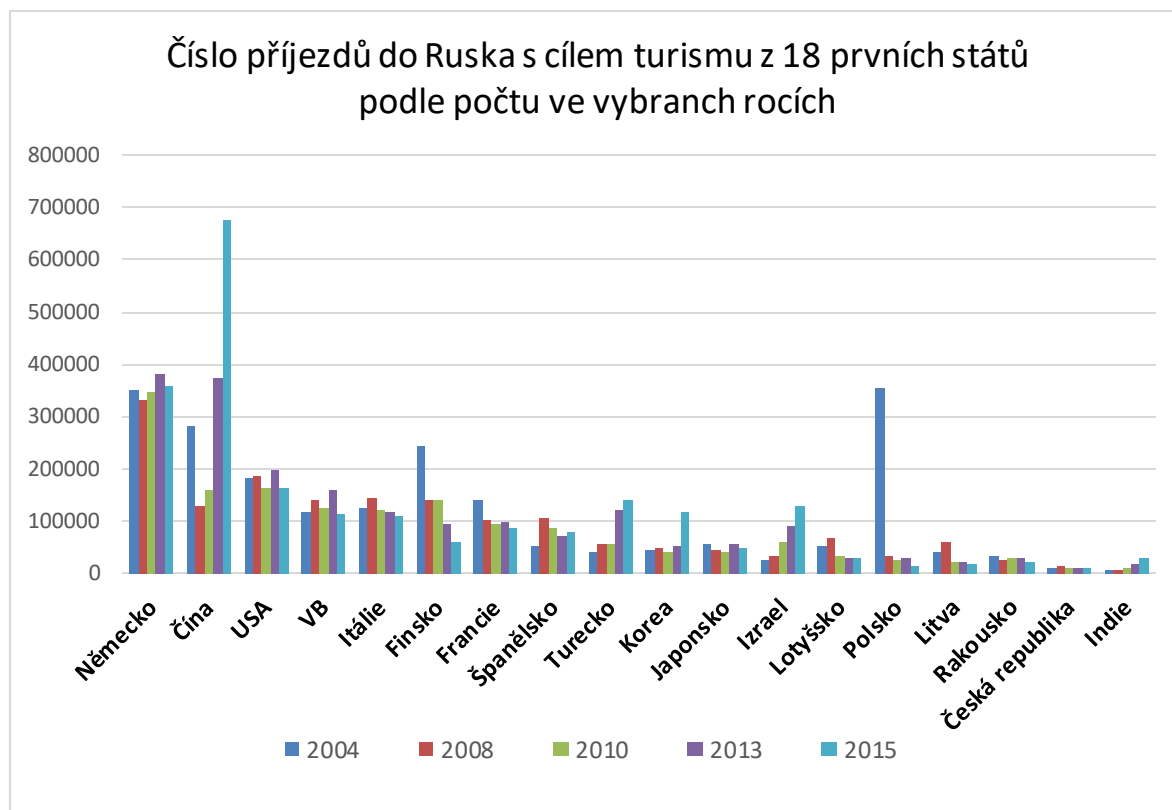
Rok	Počet příjezdu, (mln. čl.)	Změna, (%)
2000	2,598	-
2003	3,152	21
2004	2,861	-9
2005	2,385	-17
2006	2,433	2
2007	2,213	-9
2008	2,295	4
2009	2,1	-8
2010	2,133	2
2011	2,335	9
2012	2,57	10
2013	2,664	4
2014	2,583	-3
2015	2,685	4

Zdroj: Federální služba státní statistiky, 2016

V roce 2014 mírný pokles je možné vysvětlit zhoršením geopolitické situací Ruska na mezinárodní aréně kvůli Ukrajinské krizi a anexe Krymu Ruskou federací. Ale v příštím roce už zaznamenávala pozitivní dynamiku – 15% nárůstu, tady velkou role hrálo oslabení rublu – zájezdy do Ruska staly mnohem levněji kvůli kurzu pro zahraniční turisty.

Na obrázku 2. níže a tabulce 4. v příloze jsou data počtů příjezdů z vybraných zemí. Jestli sledovat trend turistických příjezdů, je vidět seriózní růst příjezdů v posledních letech z Izraele – v roce 2009 až 42% nárůst příjezdů. Izrael byl vždy partnerským zemím pro Rusko. V Izraeli je hodně rusky mluvícího obyvatelstva, státy sbližuje náboženství – v Izraeli se nachází hlavní svatyně Pravoslavní církve. Podle statistických dat v roce 2012 v Izraeli bylo 893 tisíc imigrantů a jejich děti ze Sovětského svazu, proto určité oni také tvoří podstatnou část příjezdějících turistů. Také státy spojuje historie – sovětské vojáci osvobodili největší nacistický koncentrační tábor Osvětim. A zrušení vízové povinnosti pro turisty v září 2008 dobře vysvětluje značný zájem o Rusko a nárůst příjezdů po roce 2008.

Obr. 2 Příjezdy do Ruska s cílem turismu z 18 prvních států podle počtu ve vybraných rocích

Zdroj: Federální agentura cestovního ruchu Ruské Federace, 2016

Největší poptávku příjezdového turismu do Ruska tvoří Evropané. Je považované, že v Evropě lidi mají celkem důstojný plat a mají možnost cestovat alespoň jednou za rok, také rádi cestují pro nové zážitky a zkušenosti. Proto Rusko pro Evropu vychází jako zajímavý stát, podstatně odlišný od států EU. Například Německé obyvatelstvo je lídrem s velkým nárůstem podle průměrnému příjezdu za posledních 15 let. Je to proto, že ze všech zemí EU Německo je považované za zemi, s níž Rusko tradičně byla nejpřátelštější, existuje také těsná spolupráce v oblasti řešení mezinárodních sporů, dobré a dlouhé vztahy v kulturní sféře.

Taky do Ruska častěji přijíždějí turisty z Velké Británie, Itálie, Finska, Francie, Španělska, Lotyšska a Polska.

Velmi vysoký nárůst ukázala Čína. Za posledních 5 let nárůst o 300% – 677 tisíc příjezdů za rok 2015 proti 158 tisícim turistických příjezdů v roce 2010. Svoje role taky zahrál projekt „China friendly“², který funguje z roku 2014 a pomoci kterého Čínští turistům vytvořeno příjemné prostředí pro Čínské turisty, například v hotelích jsou nabízené specifické služby, charakteristické

² Program China Friendly. Moskva: 2016

pouze pro Číňany; obchody, doprovodní značky, menu jsou na čínském jazyku atd. Podle posledních údajů, Rusko je mezi prvními třemi nejoblíbenějšími destinacemi pro Číňany. Je to způsobeno především k posílení čínského blahobytu, dobrých životních podmínek.

Polsko bylo taky jedním z nejdůležitějších zdrojových trhů v cestovním ruchu pro Ruskou federaci. Ale je vidět hromadný pokles čísla příjezdů z roku 2004 až na 62%: v roce 2004 přijely 353 tisíce turistů proti 133 tisícům v roce 2005, a došlo k tomu kvůli dvěma změnám. Za prvé, Polsko v roce 2004 vstoupilo do EU a státy museli zavést vízovou povinnost, ale víze zatím byly levné a proces pro získání byl zjednodušený. Za druhé, pro Polštích turistů je velmi důležitá je bezpečnost, proto spáchané teroristické události v Rusku odradily Polských turistů od příjezdů do Ruska. Po roce 2006, když Polsko vstoupilo do Schengenského prostoru, Polsko musela zavést striktní požadavky pro získání vízy, které byly ustanovené Evropské unii. Toto velmi negativně ovlivnilo mezinárodní cestovní ruch mezi Ruskem a Polskem a příjezdy do Ruska poklesly kolem na 85% v roce 2007 oproti roku 2004. Podle posledních dat, v rocích 2014, 2015 také je vidět značný pokles, tady experti v oblasti cestovního ruchu v Rusku uvádí, že toto je důsledkem anti-ruské propagandy v Polsku, posílilo to také „anoxie Krymu“.

Pro české turisty Rusko není tak lákanou destinací jak to je Česko pro Rusy. Podle statistik české příjezdy do Ruska jsou zhruba konstantní kolem 11 tisíc českých turistů. Čeští turisté jsou ochotni jít do Moskvy, Petrohradu a jezera Bajkal. Je možné vidět malý vzestup v rocích 2007 a 2008, když to bylo na úrovni 14 tisíc turistů, ale v každém případě Rusko nikdy nebylo v první desítce českých turistických odjezdů. V případě Česka je to možné vysvětlit, se podívav na tabulku lídrů českých odjezdů, vzestupné jsou: Slovensko, Chorvatsko, Itálie, Rakousko, Řecko, Maďarsko, Turecko, Francie, Španělsko. Téměř všechny destinace kromě států, ležících na hranice s Českem nebo nejbliž, ostatní destinace mají společnou vlastnost, že mají teplé podnebí, omývají se mořem, a nabízí zajímavé rekreační pobyty, což Rusko zatím nenabízí. Štěpánekpíše (2016), že „Ač si to mnoho konzumentů odmítá připustit, při volbě dovolené hraje nemalou roli také reklama a tedy aktuální image té které destinace...“. Zatím v Česku není vidět reklamy Ruských turistických centrál, reklamy Krymu, který by měl vyhovovat Českým požadavkům dovolené.

Federální agentura cestovního ruchu rozumí a má jako plán rozvíjet příjezdový cestovní ruch. Důležitým krokem v tomto směru bylo spouštění Federální cílové programy "Rozvoj domácího a příjezdového cestovního ruchu v Ruské federaci (2011 - 2018 let)», podepsané Putiným. Podle nařízení tohoto dokumentu cílem tohoto programu je zvýšit konkurenceschopnost ruského trhu cestovního ruchu, uspokojování potřeb ruských a zahraničních občanů v kvalitě služeb cestovního ruchu. Po každém roce agentura cestovního ruchu zveřejňuje dokument s výsledky realizace klíčových aktivit programu. Pro dosažení tohoto cíle jsou nastavené tři úkoly:

1. Rozvoj turisticky-rekreačního komplexu v Ruské federaci.
2. Zlepšení kvality služeb cestovního ruchu.
3. Propagace turistického produktu.

Také od roku 2013 byl spouštěn program „Rozvoj kultury a cestovního ruchu na 2013-2020 roky“. Je převážně orientován na rozvoj kultury, ale taky některé úkoly patří do rozvoje cestovního ruchu, například: zlepšování kvality a dostupnosti v oblasti domácích a mezinárodních služeb cestovního ruchu; a vytvoření příznivých podmínek pro udržitelný rozvoj kultury a cestovního ruchu. Podle otevřených dat programu každoročně je financován vládou v rozměru 100 mil. rublů, což je průměrně 37 mil. Kč. Také se realizuje mnoha regionálních projektů pro rozvoj cestovního ruchu v malých regionech.

5.2 Zhodnocení vlivu ekonomických a politických faktorů na příjezdový cestovní ruch v Ruské federaci

5.2.1 Vízová povinnost

Vízová omezení v moderním světě regulují pohyb občanů, a jsou výrazem politických vztahů, ale také se odráží na postavení země v mezinárodním společenství. Když mluvíme o mezinárodním cestovním ruchu v Rusku a to jak příjezdový, aj vjezdový, víza je velmi problematické místo, které zastavuje rozvoj příjezdového cestovního ruchu.

Většina stran mají oboustranné dohody ohledně vízové politiky, to znamená, že jestli občan jednoho státu je povinen mít vízum do jiného státu, občan jiného státu taky má stejnou vízovou povinnost, ale není to pravidlem. Podle posledních výsledků indexu vízové povinnosti z roku 2015, Rusko dopadlo být průměrně uprostřed tohoto raitingu, má 48 místo z právem bezvívového vstupu do 105 zemí, nejlepší umístění ze stran V4 jsou Česko a Maďarsko na pěkném 10. místě s právem bezvívového vstupu do 167 zemí, Slovensko je ihned na 11. místě s právem vstupu do 165 států a Polsko je na 15 místě se 161 státem.

Vliv vízové povinnosti na příjezdový cestovní nelze podcenit. Je to negativně ovlivňuje příjezdový cestovní ruch a je to překážka, kterou nelze momentálně zrušit.

Je možné se podívat, jak turistické příjezdy Poláků se změnilы po zavedení vízové povinnosti. Do roku 2004 vízová povinnost neexistovala mezi státy a číslo příjezdů Ruska statistika zaznamenala rekordní 353 tisíce turistických příjezdů z Polska. Po vstupu do Evropské unie v roce 2004 státy museli zavést vízy, ale víze zatím byly levné a proces pro získání byl zjednodušený, přes to, zavedení mělo to obrovský dopad: 133 tisíce příjezdů v roce 2005. V roce 2006 Polsko po implementaci pravidel Schengenského prostoru musela zavést už striktní požadavky pro získání vízy, příjezdy do Ruska poklesly kolem na 85% v roce 2007 oproti roku 2004.

Bohužel Ruská statistika nemá otevřené informace o číslu neudělení Ruské víza, ale časté příčiny neúspěchu jmenují: nedostatečný počet požadovaných dokumentů, nevyplněný správně formulář žádosti, zákaz vstupu do Ruska.

Státy, které chtějí rozvíjet příjezdový cestovní ruch, měly by promýšlet nad snadným získáním víza pro turisty. Ale je to otázka, kterou neřeší organizaci cestov-

ního ruchu. To musí souviset s geopolitické situace, vnější politikou státu. V současné době existuje několik nástrojů zjednodušení získání víza, jsou například e-vízy a zjednodušený vízový režim mezi státy.

První elektronická víza (e-víza) byla zavedená v Austrálii. Postupně se australská technologie e-vízy byla kopírována jinými státy. Proces je zjednodušený tím, že požádat o vízu je možné přes internet nejpozději 72 hodin před vstupem do země, zpravidla elektronické povolení je platné po dobu 30 dnů a je platné pouze pro jeden vstup. V současné době 16 států nabízí e-vízy potenciálním turistům. Některé země mají zavedený zjednodušený režim pro získání víz, v takovém případě turisty získají víza po přiletu na letišti nebo na hraničním přechodu.

5.2.2 Mezinárodní vztahy

Současně trendy trhu cestovního ruchu jsou závislé na vývoji vztahů mezi oběma zeměmi. Institut mezinárodních vztahů je jeden z nejdůležitějších nástrojů spolupráci mezi státy. Existence diplomacie a spolupráci mezi státy umožňuje uzavřít obchody a dohody, které vedou ke zlepšení obojí stran, a to ne pouze v ekonomické sféře, ale i dalších, jako například může být cestovní ruch.

Negativním faktorem rozvoje cestovního ruchu služby na trh může být napětí v mezinárodních vztazích. Náhledným příkladem vlivu mezinárodních vztahů na odvětví cestovního ruchu může sloužit situace mezi Ruskem a Tureckem. Vztahy mezi státy byly vždy dobrodružní: těsná ekonomická spolupráce, dobré diplomatické vztahy a také Turecko bylo jedním z hlavních cílových turistických destinací pro ruské turisty. Diplomatský konflikt nastal 24. listopadu 2015 po zničení Ruského bombardéru SU-24 tureckým bojovým letadlem v Sýrii, a zabitím pilotu během kapitulaci. Důsledky tohoto incidentu a sankce Ruska proti Turecku:

- Pozastavení činnosti Tureckých cestovních kanceláří a dalších poskytovatelů služeb v oblasti cestovního ruchu.
- Zákaz charterových letů do Turecka.
- Pozastavení provozování hotelů a jiných ubytovacích zařízení.
- Federální Ruská agentura pro cestovní ruch vyloučila z Federálního registru 19 firem z oblasti cestovního ruchu, spojených s tureckým podnikáním.
- Více než 1300 hotelů v Turecku jsou nabízené na prodej v souvislosti s problémy v oblasti cestovního ruchu v zemi.

Turecko, po zavedení ruských sankcí, cítilo vážné negativní důsledky pro ekonomiku. Ročně do Turecka přijížděly čtyři miliony ruských turistů a v jeden okamžik Turecko všechno ztratila. Tato situace dobře ukazuje příklad vlivu změn politického odvětví na průmysl cestovního ruchu.

Dalším příkladem vlivu mezinárodních vztahů na cestovní ruch jsou vztahy EU a Ruska. Rozhodnutí Evropské unie a Spojených států Amerických o navázání sankčního režimu proti Rusku v reakci na „protiprávní anexi Krymu a Sevastopolu“ a konfliktu na východě Ukrajiny. Stejně jako oslabení rublu způsobila ke značnému poklesu počtů turistů z Ruska v Evropě. Tady také hrálo velkou roli ne vždy vstřícný

přístup k turistům z Ruska v Evropských zemích, vytvořený pod tlakem ze strany místních médií a politik států.

Na základě příkladů lze konstatovat, že mezinárodní vztahy v politické, ekonomické sféře mají přímý dopad na odvětví cestovního ruchu. Úroveň spolupráce, dobrodružství mezi oběma zeměmi, dokonce i osobní obchodní vztahy mezi hlavami států budou určitým způsobem ovlivňovat turistické preference, zájem o určité zemi, typ dovolené, apod. Navázání kontaktů na vyšší úrovni může také mít pozitivní role na mezinárodní investice do odvětví cestovního ruchu, infrastruktury.

V poslední době je vyvíjen nový termín „veřejná diplomacie“. Podle Gullionu (1965), který zaváděl ten termín, veřejná diplomacie znamená „soubor opatření, zaměřených na studium a informování zahraniční veřejnosti, a také navázání kontaktů“. Tento širší termín mnohem víc má vliv na ekonomiku příjezdového cestovního ruchu, protože tuto politikou má přímý vliv na image státu a vnímání státu potenciální turisty. Rusko nemá obraz dobrodružného a bezpečného státu pro návštěvu ze strany Evropanů po událostech, jako přiznání nezávislosti Jižní Osetie od Gruzie, odtržení Krymu od Ukrajiny, dvoustranných sankce s EU a USA, účasti války v Sýrii. Používání nástrojů veřejné diplomacie vyžaduje vývoj a využití různých forem spolupráci s veřejností především v cizích zemích, není pomocí síly a nátlaku, ale do "civilizovaného politického a diplomatického řešení konfliktu" (Putin, New York Times, 2013). Toto nastavení Ruské vnější politiky, která je označena ve článku prezidenta Putina, sleduje základní poslání diplomacie - udržování míru, která by měla změnit obraz Ruska v hlavách Evropanů.

5.2.3 Bezpečnost

Bezpečnost jako faktor cestovního ruchu má přímý vliv na život a zdraví turistů, proto každá destinace měla by věnovat vysokou pozornost zajištění bezpečnosti turistů. Turisty během svého zájezdu jsou daleko od domova a nachází se v prostředí, které se liší od obvyklého, je jiný jazyk, zvyky, tradice, neznání místnosti, nedostatek vakcinaci proti místním virům, to všechno může stát hrozbou pro život a zdraví turistů.

Zatím Ruská federace nemá obraz bezpečné země pro turisty. To také potvrzuje různé indexy hodnocení úrovně bezpečnosti. Podle indexu Světového ekonomického fóra (WEF, 2015, s. 294) Rusko je podle ukazatelů „safety and security“ (bezpečnost a zabezpečení) nachází se na 126. místě ze 141 států. Navíc ve Světovém indexu míru, vydávaným ročně Institutem pro ekonomii a míru v Sydney, Rusko má 151. místo ze 163 států. Ale bez ohledu na data, v Moskvě a Petrohradu není tajemstvím, že bezpečnost turistů je velkým problémem. S ohledem na nepřekonatelné jazykové bariéry a rozdíly mentalit skupiny turistů se často stávají oběťmi zlodějů, podvodníků. A to se může stát nejen v ulicích, ale také v hotelu. Všechny tyto věci, samozřejmě mají negativní dopad na celkový dojem z turistických zájezdů do Ruska. A samozřejmě, pokud se hodnocení bezpečností ze strany přátel, známých, kterých to dotknulo, bude negativní, žádné atrakcí nepřilákají k návštěvě.

Jedna ze slabých míst je letecká bezpečnost: od roku 2006 včetně do roku 2016 bylo 172 nehod, které zabily 335 lidí. Rusko je druhé umístěné podle počtu leteckých

nehod ve světě po USA. Za poslední rok 2016 se staly dvě velké letecké nehody – 19. března 2016 havaroval Boeing 737-800 na letišti v Rostově na Donu a 25. prosince 2016 spadl do moře TU-154 v Soči, celkem 154 lidí zamřelo, je téměř polovina z celkem zamřelých během posledních 10 let. Všechny statistiky ukazují, že situace s časem nezlepšuje. A vzhledem k tomu, že Rusko je velkou zemí pro cestování, není mnoho pozemní spojů s různými státy, a trvá cesta hodně času, situace vyžaduje rychle přijmout opatření, podrobný plán pro postupné zlepšení této situace.

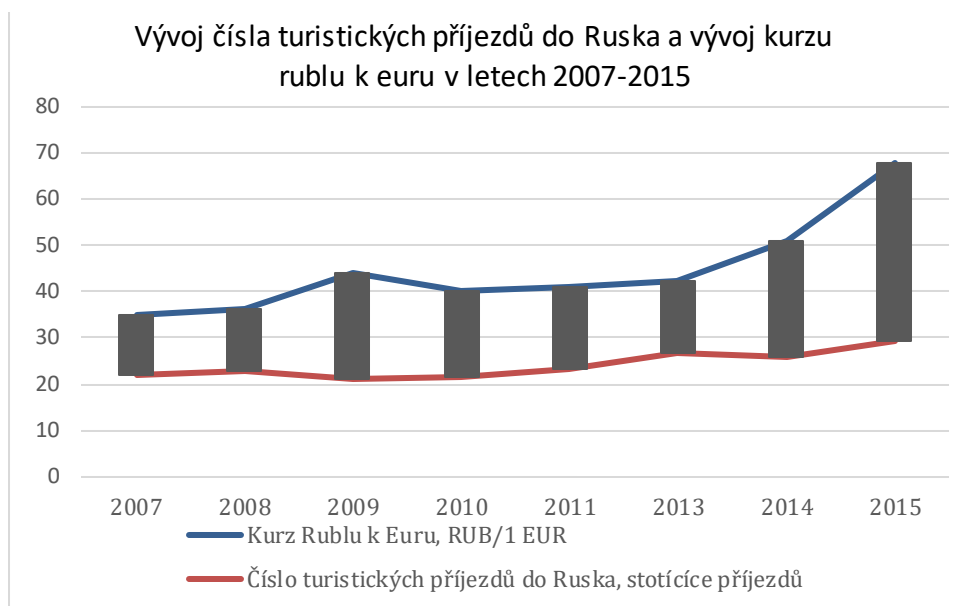
Mezi reální nebezpečí, kterým se čelí turisty, terorismus má asi poslední místo podle počtů, ale je to jedno z prvních kritérií, podle kterých turisty ohodnocují bezpečnost země při výběru destinaci a dovolené. V tomto století Rusko často stávalo obětí teroristů, část z nich je spojená s Čečenskou válkou, hodně útoků bylo na Severním Kavkaze, potom byly časté sebevražedné bombové útoky v Moskevském metru, v letišti Domodedovo. Ale za posledních 5 let situace je mnohem se zlepšila.

V roce 2013 byl přijat nový zákon o zákazu propagandy netradičních vztahů, který nezakazuje vztahy, ale zakazuje propagandu. Ale ruská veřejnost to ostře odsuzuje, a je velmi nebezpečně to ukazovat v Rusku. V Rusku dokazují bydlet přes dvoustovku různých národů, ale občas vždy stávají napadení na lidi ne slovanského vzhledu, častěji to se stává proti Afroameričanům.

5.2.4 Měnový kurz

Rusko má svou měnu, ruský rubl. Do roku 2010 měnová politika Ruska držela rubl v měnovém koridoru pomocí pravidelných devizových intervencí a rubl kurz rublu neměl velkých výkyvů. 10. listopadu 2010 Ruská národní banka zrušila stávající mechanismus kurzové politiky a tím pádem nechala rubl volně plavat. Od této doby rubl je závislý na tržních faktorech.

Čím levněji je rubl *ceteris paribus*, tím víc bude se zvyšovat nabídka po cestovním ruchu v Rusku (Lim, 1997), protože zájezdy budou levněji pro zahraniční turisty. V uvedeném níže obrázku 3. je ukázán vývoj čísla turistů a kurz rublu k euro. Čím víc je kurz, měly by přijíždět méně turistů, tady je nepřímá závislost. Například při růstu kurzu (modrá linie) číslo příjezdů (oranžová linie) měla by se snižovat, a tím pádem šířka pásma musí se zvyšovat. Je vidět značné oslabení rublu v roce 2009, ale tady celkem se nezměnilo číslo příjezdů kvůli světové ekonomické krizi. Ale v letech 2014 a 2015 oslabení mělo pozitivní dopad na číslo příjezdů.

Obr. 3 Vývoj čísla turistických příjezdů do Ruska a vývoj kurzu rublu k euru v letech 2007-2015

Zdroj: Centrální banka Ruska a Federální agentura cestovního ruchu Ruska

Ale významné kvantitativní změny nebudou ihned, je potřeba nějakého času, proto číslo příjezdů je zpožděnou hodnotou ve vztahu ke kurzu.

Vzhledem k tomu, že zájezdy zpravidla se kupují před několik měsíců nebo roku, je důležité mít stabilní měnu. Protože časté a velké výkyvy měny jsou rizikem pro turisty, mohou být neočekávané náklady kvůli kurzu.

5.2.5 Organizace cestovního ruchu

V Sovětském svazu byl zákaz odjezdu ze státu, cestovali velmi málo lidi, a cesty byly spojeny se sportovními, kulturními, diplomatickými cíli, ale aj pro ně bylo obtížně dostat povolení k výjezdu. Cestovní ruch měl žádnou podporu ze státu. V současné době v Rusku cestovní ruch je předmětem státní regulace. Prvním krokem bylo přijetí v roce 1996 "Federálního zákona o Základech cestovního ruchu". Stát viděl odvětví cestovního ruchu jako odvětví, které například vytváří nové pracovní místa, zvyšuje státní rozpočet, podporuje rozvoj mezinárodních kontaktů.

Od roku 2004 existuje Federální agentura cestovního ruchu, a je hlavní jednotkou v organizaci cestovního ruchu v Rusku. Agentura poskytuje státní služby, řídí státní majetek, kontroluje subjekty cestovního ruchu. Jednou z hlavních cílů agentury podporovat cestovní ruch v Rusku, lákat potenciální turisty na návštěvu proto musí využívat marketingové a různé informační nástroje. Rozpočet na reklamu a propagaci Ruska je velmi malý ve srovnání se státy Evropské unie a pohybuje se kolem 97 milionů rublů (4 mil. Kč). Stát a federální agentura cestovního ruchu mohly by zvětšit rozpočet na reklamu, protože marketing destinace má primy vliv na motivaci turista tam jet. V různých státech není vidět reklamu, propagační videa, bill-

boardy s reklamou Ruska jako turistické destinace. Pozitivním příkladem je propagační video destinaci Česka na Ruské televizi, je zhlednutí je jasné co představuje destinace a co nabízí.

5.2.1 Snadnost dopravy

Vzhledem k tomu, že Rusko je poměrně velká stát, jsou mnoha míst, do kterých je možné dostat pouze letecký kvůli geografické poloze a sezonním přírodním výkyvům, význam existenci letecké dopravy je mnohem větší. Podle indexu letecké dopravy Rusko má 22. pozici ze 141 států, a index pozemní a vodní dopravy je hůř, 92. místo ze 141 států.

V Rusku jsou přes sto leteckých společností, lídrem s velkým náskokem je „Aeroflot“, 51% akcí vlastní Ruský stát, má pravidelné jízdní řady do 122 míst po celém světě. Situace s nízkonákladovými leteckými společnostmi je horší, v historii byly pouze dvě společnosti, které zkrachovaly během několik let po otevření. V současné době existuje nízkonákladová společnost „Pobeda“, je mateřskou společností Aeroflotu, která má pravidelné lety do 9 států. Pro státy V4 tady šlo o zavedení spoje Moskva– Bratislava, ceny jsou zpravidla nižší, než má Aeroflot na tento lince, využívají jí aj Slováci aj Češi, a mělo to mít pozitivní efekt na příjezdy z těchto států. Je velmi důležité mít přímé spoje pro potenciální turisty, toto usnadňuje dopravu, lidi neutrácejí další čas a nemají další náklady na dopravu do letiště. Příkladem může sloužit otevření přímého letu Vídeň – Moskva nízkonákladové společnosti Air Berlin, cena letenky byla kolem 1200 Kč (Bednová, 2011). Po otevření letů v roce 2009 růst příjezdů Rakušan do Ruska byl necelých 27% oproti roku 2008.

V Rusku je převaha letecké dopravy nad dopravou po souši mezi turisty. A má to mnoha příčin, zaprvé je to rychleji, lidé, které mají dovolenou nechtějí ztrácet čas a dny na samotnou dopravu. Za druhé je to usnadňuje získání vízy, protože mezi potřebné doklady patří jízdenky nebo letenky, ale u letenky bude lehce dokázat den vstupu na území, místo překročení hranice. Negativním faktorem mezinárodní pozemní dopravy do Ruska je pásová a celní kontrola na silnicích a tratích, která může trvat hodiny čekání, a v případě železniční dopravy tady kromě pasové a celní kontroly vlak utrací hodiny kvůli technickým úkonům, spojeným se změnou podvozků železničních vagonů, protože v Rusku vlakový rozchod je širší než v Evropě. V Rusku největší železniční společnost je společnost RŽD (Rossijskije železnye dorogi, rusky Российские железные дороги, РЖД), která má spoje z 14 států, není včetně států SNS (Společenství nezávislých států). Ze států V4 má přímé spoje z Prahy (jednou za týden) a z Varšavy (denně). Ceny na vlakové jízdenky jsou levnější než v Evropě. RŽD provedla velkou práci nad zlepšením svého imagu, zavedla jednotný styl společnosti, sháněla nové vlaky, a se usiluje o kvalitu svých služeb. Před rokem 2010 bylo možné zakoupit lístky pouze v kamenných pobočkách, obvykle na nádraží, a proto byly mnohohodinové fronty čekání. V roce 2010 zavedla elektronické lístky, které jsou duplikované v angličtině, což určitě usnadnilo proces nákupu a umožnilo kupovat lístky turistům ze zahraničí.

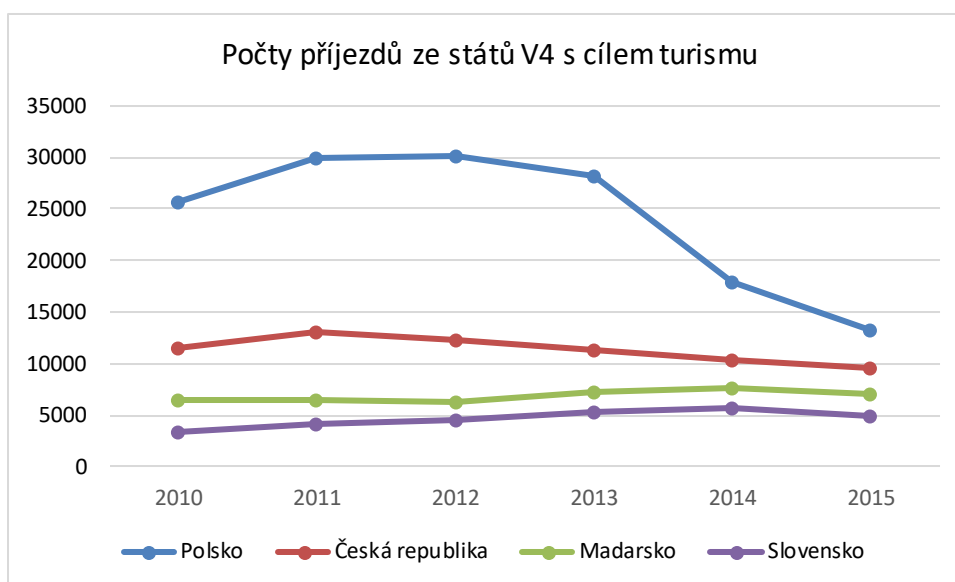
Rusko má přístup ke dvěma oceánům, čtyřem mořím, a má víc než 2,8 milionu řek. Jsou obrovské vodní plochy, a je logicky očekávat, že v Rusku jsou snadné vodní

dopravní sítě. Ale v realitě situace je velmi špatná. Vodní doprava nemá popularitu mezi Rusy. Problém je v modernizaci portů a lodě. V Rusku je zastaralá flotila, většina lodí byla postavena před 20 lety a podle norem už neměly by být využívány. Mnoha soukromých společností, které chtějí vydělat peníze na úkor bezpečnosti, a není to dostatečně kontrolované státem. Například v roce 2011 vedle města Kazan potopila se motorová loď „Bulgarie“ a zamřeli 128 lidí a mnoha z nich byly děti.

Městská doprava je dobře rozvitá, použité všechny druhy doprav, v městech s velkým počtem turistů jsou duplikované v angličtině ukazovače, názvy zastávek, nákupní místa.

5.3 Komparace výjezdového cestovního ruchu do Ruské federace v jednotlivých zemích V4.

Visegradská Pro srovnání výjezdového cestovního ruchu za prvé nutné se podívat na počty příjezdů z jednotlivých zemí V4 do Ruské federace. Jak je vidět z obrazku, dynamika změn je zhruba stejná, kromě velkých výkyvů příjezdů z Polska.

Obr. 4 Počty příjezdů ze států V4 s cílem turismu
Zdroj: Federální služba státní statistiky, 2016

Lídrem příjezdů mezi státy V4 je Polsko, což je logicky očekávat, protože počet obyvatel Polska je 38 milionů člověk podle posledních dat z roku 2013. A v porovnání s Českem (10,52), Maďarskem (9,89), Slovenskem (5,41) je několikanásobkem. Navíc Polsko ve srovnání s jinými státy V4 má hranici s Kaliningradskou oblastí Ruska. Toto umožnilo ve spolupráci Polského a Ruského státu zavést mezi Kaliningradské oblasti Ruska a Polskem režim malého pohraničního styku (ruský- МПП), který funguje od září roku 2012.

Režim je obojstranný, to znamená, že Rusové mohou jet pozemní dopravou do určité oblasti Polska a Poláci mají možnost jet do Kaliningradské oblasti. Povolení k

překročení hranice je možné dostat ve vízovém centru. Proces získání a seznam potřebných dokladů je mnohem jednodušší, než pro vízum, toto povolení dává právo na vstup do příhraničních oblastí na dobu do 30 dnů ode dne vstupu. Kromě této zvláštní podmínky, jinak všechny státy V4 potřebují vízum pro povolení vstupu do Ruska.

Ministerstvo zahraničních věcí Ruska vydává průměrné 1 milion 329 tisíc víz ročně. Z tabulky 4. je vidět, kolik víz občané států V4 obdrželi od roku 2006. Nejvíc jezdili turisté z Polska, ale vzhledem k dynamice mírného zhoršení, číslo se blíží k ukazatelům Česka.

Tab. 4 Počet vydaných víz s cílem turismu občanům V4 v rocích 2006-2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Česko	8964	16474	16493	12235	12890	14128	13370	14332	10061	9824
Polsko	28058	32803	31287	25499	30104	32856	31106	27423	17580	12280
Slovensko	1610	3159	3246	2200	2965	3199	3551	4867	5405	4369
Maďarsko	7248	7659	7380	5255	5919	6267	5715	6365	6690	5636

Zdroj: Консульский информационный центр, 2016

Maďarsko zavedla vízovou povinnost ruským turistům ještě do vstupu v EU, v roce 2001. Jinak od vstupu států V4 do Evropské unie v roce 2004, mezi státy V4 a Ruskem vznikla vízová povinnost v souladu s právem Schengenské smlouvy, která je přímou součástí práva Evropské unie. Podle informací Ministerstva zahraničních věcí postup získání vízy je stejný pro všechny státy EU:

1. Vybrat účel cesty a tím pádem vízy.
2. Vyplnit formulář žádosti online.
3. Vytištěný a podepsaný formulář žádosti včetně všech nezbytných podkladů podat v zastupitelském úřadu Ruské federace.
4. Uhradit vízový poplatek.
5. Čekat na vyřízení žádosti.

Všechny potřebné informace jsou na webu vízových centrů zemích na místních a ruských jazycích. Podle informací českého webu, servisní poplatek činí 700 Kč, víza s lhůtou vyřízení do 10 pracovních dnů je zpoplatněná 1020 Kč, expresní víza s lhůtou vyřízení do 3 pracovních dnů je za 2030 Kč. V každém státě V4 jsou několik míst pro dodání:

- Polsko: 1 Velvyslanectví ve Varšavě, 3 Generální konzuláty: v Gdaňsku, Krakově a Poznani, a 1 vízový centrum v Olštýně.
- Česko: 1 Velvyslanectví v Praze, 2 Generální konzuláty: v Karlových Varech, Brně, 1 vízový centrum v Praze.
- Maďarsko: 1 Velvyslanectví v Budapešti, Generální konzulát v Debrecíně.

- Slovensko: 1 Velvyslanectví v Bratislavě.

Míst je dodatečný počet pro této malé státy, ale lidé, které nemají ve svých městech místa pro podání, musí se spočítat kromě konzulárních poplatků s vedlejšími náklady jako čas a peníze na dvě zpáteční cesty tam pro dodání žádosti a obdržení vízy.

Ročně je vidět pokles příjždějících turistů z Polska, a to společně se zhoršením vztahů mezi zemi. Ze strany Polska je vidět kroky, které vedou k zničení společných vztahů: v Polsku se zničují sovětské památky (chtějí zničit celkem 500), instalace amerických obranných protiraketových systémů poblíž hranic s Kaliningradské oblasti, silný anti-ruský PR v Polských médiích. V roce 2013 v Polsku byl Pochod nezávislosti, který se věnoval Dni nezávislosti Polska, který polské novináře jmenovali „Pochodem nenávisti“, protože dav mladých lidí šel házet světlice v Ruské Velvyslanectví (Rykovceva, Rádio Svoboda, 2013). Nepřímo zodpovědným za událost Markov jmenuje celý systém (Rádio Svoboda, 2013): polští politici, veřejnost a novináři, kteří často neprávem kritizují Rusko, příliš emocionálně a radikálně. Podle centra pro výzkum veřejného mínění Polska (CBOS) v roce 2015 80% Poláků měli negativní postoj vůči k Rusku. Určitě v takových okolnostech nelze očekávat růst turistických příjezdů, a za prvé je nutné navracet vztahy a obnovovat spolupráce mezi Polskem a Ruskem.

S ohledem na historii Sovětského svazu a Československa, daleké události roku 1968, když vojska Varšavské smlouvy v čele s armádou Sovětského svazu vstoupily do Československa s cílem zastavit započaté reformy, doposud mají některý vliv na vnímání Ruska Čechy a na počet příjezdů z Česka. Je to minulost, která ale zůstává hluboko v srdci u Čechů. „Český rusista nemá být tím, kdo miluje, obdivuje a do Čech chce přivádět všechno ruské; zvláště pak není obdivovatelem ruského a sovětského imperialismu...“³. Češi pořád nemilují Rusko, a podle průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM), 50% respondentů nemají rádi Rusko, je sympatické pouze pro pětinu lidí, a přitom obliba Rusů už čtyři roky klesá. Přičítáno je to zejména agresivní politice Vladimira Putina (CVVM, 2016).

Ruské turisti mají rádi Česko, a Rusko pro Českou republiku je jeden z hlavních zdrojových trhů pro příjezdový cestovní ruch. Rozvíje se doprava mezi zemi, téměř každý rok se otevírají nové letecké spoje, které budou přispívat ke spolupráci mezi zemi v oblasti cestovního ruchu a zvyšovat počty příjždějících turistů. Například v roce 2016 jsou zavedené nové přímé letecké spojení Praha–Ufa, Praha–Kazan, Praha–Kaliningrad. Jestli se podívat na nabídky českých cestovních kanceláři, které nabízí zájezdy do Ruska, zájezdy jsou drahé ve srovnání s evropské destinace. Například návštěva Ruska a Petrohradu během sedmi dní s leteckou dopravou se pohybuje kolem 25-30 tisíc na osobu. Ale to se týče pro všechny státy V4, zájezdy jsou drahé a proto Rusko jako turistická destinace představuje se pro občany V4 jako luxusní, do které mohou jet pouze osoby s vyšším platem. Podle informací ruského

³ Obrazy z kulturních dějin ruské religiozity. Praha: Vyšehrad, 2015, s. 16.

časopisu pro cestovní ruch „Tonkosti turismu“, nejekonomičtější turisté v Rusku jsou Češi, které utratí v Rusku nejmíň.

Pro turisty Rusko může nabízet rekreační cestovní ruch na nábřeží Černého moří, ale české cestovní kanceláři po této destinaci nabízí pouze zajištění hotelu, bez vízové podpory a dopravy. Situace je zhoršená tím, že Evropská unie nepřiznává připojení poloostrova Krym do Ruska a jmenuje to anexu, narušováním suverenity Ukrajiny Ruskem.

Maďarsko v porovnání s Českem a Polskem má dobré vztahy s Ruskem, v roce 2015 bylo setkání prezidentů, a v 2016 Moskvě na oficiální návštěvě byl předseda vlády. Státy mají mnoha projektů v kulturní a humanitních sférách, energetice. Například v roce 2008 byl otevřen památník Alexandru Puškinu, v roce 2011, byla nainstalovaná busta Jurije Gagarina. Což potvrzuje dobré vztahy mezi státy. Ale maďarští a také Slovenské turisté nepřijíždějí moc do Ruska, čísla jsou velmi malé a je to také důvodem, že občas Ruská statistika neuvádí informaci ohledně těchto zemí.

6 Závěr

V této bakalářské práci zaměřila jsem na příjezdový cestovní ruch.

V úvodních kapitolách věnovala jsem pojmu destinaci cestovního ruchu. Dál analyzovala odvětví cestovního ruchu s pohledu ekonomiky: význam cestovního ruchu pro ekonomiku a faktory, které mají vliv na ekonomiku.

Ve vlastní práci analyzovala jsem současnou situaci příjezdového cestovního ruchu a faktory, které podle nejvíc ovlivňují turistické příjezdy do Ruské federace. Vybrala jsem 6 ekonomických a politických faktorů: vízová povinnost, bezpečnost, měnový kurz, organizace cestovního ruchu v Rusku a snadnost dopravy.

Z pohledu statistik, výjezdový cestovní ruch převládá nad příjezdovým. Ale Ruská vláda v posledních letech se snaží změnit tuto situaci a příjezdový cestovní ruch v Rusku v posledních letech rozvíjí se a stoupá.

Logickým závěrem této práce jsou doporučení pro nositele hospodářské politiky s cílem dalšího rozvoje cestovního ruchu na základě uvedených faktorů.

Doporučení pro nositele hospodářské politiky Ruska pro zlepšení návštěvnosti destinaci Ruská federace:

1. Zkvalitnění propagace Ruska jako destinace pro dovolenou v zahraničí. Tady měla by být udělaná velká práce Federální agentury cestovního ruchu. Za prvé musí být zpracováván ve spolupráci s regiony destinační produkty. Potom provedená propagace produktů s využitím současných trendů propagaci národních destinací. Dobrým příkladem může být propagace destinaci Česká republika agenturou Czechtourism v Rusku.
2. Na základě analýzy vnímání Ruska ve státech V4, Rusko nemají rádi mnoha lidí podle výzkumů. Proto jestli Rusko chce rozvíjet a lákat turisty na návštěvy, musí se starat o její vnímání a tady použít nástroj „veřejné diplomacie“. Prezident Ruska Vladimir Putin a ministr zahraničních věcí Ruské federaci Sergej Lavrov už na to upozorňovali ještě v roce 2011, ale od té doby, podle mě situace je pouze zhoršila po připojení Krymu, účasti ve válce v Sýrii, ekonomických a politických sankcích s EU a USA.
3. Spolupracovat s Evropskou unií ohledně vízové povinnosti. Protože je překážkou pro rozvoj cestovního ruchu aj v Rusku aj v EU. Současné trendy ukazují na možnost zavedení elektronických víz nebo na zavedení zjednodušeného vízového režimu pro turisty.
4. Pracovat nad dopravní politikou, protože oddálenost Ruska je slabou stránkou příjezdového cestovního ruchu v Rusku. Je třeba rozvíjet leteckou dopravní infrastrukturu pomocí rozšíření nabídky leteckého spojení nebo pomocí zvětšení počtu letů, spolupráci s jinými leteckými společnostmi. Tady pozitivní roli hraje existence jedné nízkonákladové letecké společnosti „Pobeda“, nad nabídkou které je možné dále pracovat a rozvíjet.

5. Vláda musí přijat nové zákony, opatření, které pomohou zlepšit situace s bezpečnosti země. Politika bezpečnosti musí být provedena ne s cílem rozvoje cestovního ruchu, ale především s cílem zabezpečení bezpečnosti svých obyvatelů. Minimálně každé půl roku jsou zprávy katastrof, terorismu v Rusku, ve kterých hýbnou především Rusy.

Myslím si, že současná ekonomická situace v Rusku díky znehodnocení rublu je velmi dobrou příležitostí pro Ruský cestovní ruch, aby přilákala víc turistů a potenciální turisté by dozvěděli víc o destinaci a potom doporučovali by svým známým.

Tato práce může pomoci získat představu o situaci cestovního ruchu v Ruské federaci a o politických a ekonomických faktorech vlivů na příjezdový cestovní ruch na příkladu Ruské federace. Práce je zpracovávána na základě různých zdrojů na ruském, českém a anglických jazycích.

7 Literatura

- Analýza postavení cestovního ruchu v naší ekonomice. In: Český statistický úřad (ČSÚ) [online]. [cit. 2016-10-07]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20541253/1804110610_14.pdf/ef1eab64-39e7-4dd1-81c9-296c186b9df5?version=1.0
- BEČKOVÁ, Kateřina. Autenticita památky, architekti a podnikatelé: Modernizace a asanace v Praze. 2006 (<http://beau.wgz.cz/rubriky/teorie/autenticita-pamatky-architekti-a>)
- BEDNOVÁ, M.A. a T.A. RATNIKOVÁ. Эконометрический анализ спроса на въездной туризм (Ekonometrická analýza poptávky po příjezdovém cestovním ruchu). Прикладная эконометрика (Aplikovaná ekonometrie). 2011, 21(1), 97-113.
- BERÁNEK, Jaromír. Ekonomika cestovního ruchu. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.
- BIRŽAKOV, M.B. Введение в ТУРИЗМ (Uvod do cestovního ruchu). 1. Petrohrad: СПб: Герда, 2000. ISBN 5-7978-0052-7.
- BUHALIS, Dimitrios a Carlos COSTA. Tourism business frontiers: consumers, products and industry. Boston: Elsevier Butterworth-Heinemann, 2006, xix, 273 p. ISBN 0750663774.
- BUJLENKO. Cestovní ruch. 1. Rostov na Donu: Fenix, 2008. ISBN 978-5-222-14486-2.
- BYSTROV, S.A. a M.G. VORONCOVÁ. Туризм: макроэкономика и микроэкономика (Cestovní ruch: mikroekonomika a makroekonomika). 1. Petrohrad: СПб: Герда,
- CENTRÁLNÍ BANKA RUSKÉ FEDERACE. Dynamika oficiálního kurzu měny, inflace na spotřebitelském trhu [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.cbr.ru/currency_base
- CULL, Nicholas "'Public Diplomacy' Before Gullion: The Evolution of a Phrase". University of Southern California. 2014.
- ČESKÁ CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU CZECHTOURISM. Charakteristika cestovního ruchu. Didaktické podklady [online]. CzechTourism [cit. 2015-12-12]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-avyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>
- FEDERÁLNÍ STATISTICKÉ SLUŽBY RUSKÉ FEDERACE. [online]. Moskva, 1999-2016 [cit. 2016-05-20]. Dostupné z: <http://www.gks.ru/>
- GOELDNER, Charles R a J RITCHIE. Cestovní ruch: principy, příklady, trendy. Brno: BizBooks, 2014, xviii, 545 s. ISBN 9788026502982. (Hu and Ritchie, 1993)
- HESKOVÁ, Marie, Jaromír BERÁNEK, Vladimír DVOŘÁK, Ludmila NOVÁCKÁ a Ján ORIEŠKA. Cestovní ruch: pro vyšší odborní školy a vysoké školy. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3.

- INDROVÁ, J. a kol. Mezinárodní cestovní ruch : vybrané kapitoly. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 92 s. ISBN 978-80-245-1287-7.
- KHADAROO, Jameel a Boopen SEETANAH. Transport infrastructure and tourism development. Tourism Management. University of Technology, Mauritius, 2007, 29(834-840), 10.
- KOTLER, Philip a Gary ARMSTRONG. Marketing. Praha: Grada, c2004. ISBN 8024705133.
- KOVARDA, V.V. Взаимосвязь и взаимообусловленность внешнеторговой и внутренней политики России (Vztah a vzájemná závislost zahraniční a domácí politiky Ruska). Молодой ученый. 2015, (7), 431–437.
- KUDINOVÁ, Evgenie a Alena SHAPOVAL. Современное состояние и тенденции развития туризма в мировой и российской экономике (Současné tendence rozvoje cestovního ruchu ve světové a ruské ekonomice). Молодой ученый (Mladý vědec). 2015, 2015(3), 1017.
- LEIPER, Neil. Tourism Management. 3rd Ed. Malaysia: Pearson Education Australia, 2004. ISBN 978-1862505339.
- LIM, C., Review of International Tourism Demand Models (Přehled mezinárodního cestovního ruchu, poptávkové modely), Annals of Tourism Research, 1997.
- MASLOW, Abraham Harold. O psychologii bytí. Přeložila Hana ANTONÍNOVÁ. Praha: Portál, 2014. Klasici. ISBN 9788026206187.
- MILL, Robert Christie a Alastair M. MORRISON. The tourism system. 7th ed. Dubuque, IA: Kendall Hunt, 2012. ISBN 978-0-7575-9976-7.
- NATHAN, Robert. Recreation as an industry: Reprint of a report prepared for the Appalachian Regional Commission. 1. [Washington: U.S. Govt. Print. Off.], 1966. (Borodin, 2011, s.122
- PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 9788024748627.
- PRIDEAUX, Bruce. The role of the transport system in destination development. 1. Department of Hospitality Tourism and Property Management, The University of Queensland Gatton College, Lawes, Queensland 4345, Australia, 2000.
- Программ China Friendly. Программа China Friendly [online]. Moskva: Туристическая ассоциация "Мир без границ", 2016 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://chinafriendly.ru/>
- PUTIN, Vladimir. A Plea for Caution From Russia. : The New York Times [online]. New York, 2013 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2013/09/12/opinion/putin-plea-for-caution-from-russia-on-syria.html?pagewanted=all&r=1&>
- RITCHIE, J. R. Brenta Geoffrey I. CROUCH. The competitive destination: a sustainable tourism perspective. Oxon, UK: CABI Publishing, c2003. ISBN 184593010X.

- RYGLOVÁ, Kateřina. Cestovní ruch: soubor studijních materiálů. Vyd. 3. rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009, 187 s. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.
- RYKOVCEVA, Elena a MARKOV. Польша: откуда ненависть? (Polsko: odkud je nenávisť?). Rádio Svoboda [online]. 2013 [cit. 2017-01-03]. Dostupné z: <http://www.svoboda.org/a/25165752.html>
- SIWEK, Amanda. Почему сильнее всего россияне ненавидят поляки? (Proč jsou nejvíce ze všech Poláci Rusy nenávidí?). Inosmi [online]. 2015 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://inosmi.ru/world/20150813/229618569.html>
- ŠTĚPÁNEK, Vít. Nejvíce Čechů loni jelo do Timoru.. [online]. In: . IDNES, 2016 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: http://cestovani.idnes.cz/myty-a-fakta-o-cestach-do-ciziny-d3o-/kolem-sveta.aspx?c=A160418_125302_kolem-sveta_tom
- TARASOVA, I. The tourism sector and business tourism activities in Russia. Facultad de Ciencias de la Empresa, 2013. 47 p.
- The Henley & Partners Visa Restrictions Index 2016: Global Travel Freedom at a Glance. The Henley & Partners, 2016, (1).
- UNWTO (WORLD TOURISM ORGANIZATION). UNWTO Tourism Highlights: 2015 Edition [online]. 2015 [cit. 2016-11-24]. Dostupné z: <http://www.unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284416899>
- VLČEK, Josef. Ekonomie a ekonomika: moderní přístup. 4., zcela přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 515 s. ISBN 978-80-7357-478-9.
- World Tourism Organization [online]. [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www2.unwto.org/>

8 Seznam tabulek

Tab. 1	Celkový příspěvek cestovního ruchu k HDP ve vybraných státech (podíl, %)	17
Tab. 2	Mezinárodní příjezdy turistů	25
Tab. 3	Počet příjezdů zahraniční turisty do Ruska s cílem turismu.....	27
Tab. 4	Počty turistických příjezdů do Ruska z vybraných států.....	48
Tab. 5	Počet vydaných víz s cílem turismu ze států V4 v rocích 2006-2015.....	37

9 Seznam obrázků

- Obr. 1 Exportní příjmy podle kategorií, 2013 Zdroj: UNWTO, Annual report, 2014
16
- Obr. 2 Příjezdy do Ruska s cílem turismu z 18 prvních států podle počtu ve
vybraných rocích.....28
- Obr. 3 Vývoj čísla turistických příjezdů do Ruska a vývoj kurzu rublu k euru v
letech 2007-2015 Zdroj: Centrální banka Ruska a Federální agentura cestovního
ruchu Ruska34
- Obr. 4 Počty příjezdů ze států V4 s cílem turismu Zdroj: Federální služba státní
statistiky, 2016.....36

Přílohy

A Tabulky

Tab. 5 Počty turistických příjezdů do Ruska z vybraných států

	2004	2008	2010	2013	2015	Průměr
Německo	351099	332822	347214	380253	358121	353230,65
Čína	283839	127155	158061	372314	677619	228562,30
USA	181721	185888	162383	197334	165052	177512,36
VB	115622	142016	126454	157799	114459	129291,59
Itálie	125397	143493	122973	117927	109369	122854,04
Finsko	242816	142017	139216	93762	59621	109216,20
Francie	141113	103223	94282	96947	86835	101601,71
Španělsko	51395	105655	86732	70193	79356	74294,69
Turecko	41888	54593	56376	122728	139305	66440,60
Korea	44397	47343	42573	52114	116266	52673,04
Japonsko	56780	44435	42176	55092	50332	49093,58
Izrael	26924	32725	58694	92478	127437	48357,22
Lotyšsko	50501	66754	33796	28149	30367	37642,95
Polsko	353986	32919	25616	28229	13238	27291,78
Litva	40652	58383	22761	21950	18349	26922,38
Rakousko	32404	24789	28290	29139	22820	27072,61
Česká republika	10319	14617	11457	11365	9634	11251,29
Indie	4753	6806	9563	17824	27783	9025,44

Zdroj: Federální agentura cestovního ruchu Ruské Federace, 2016